

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Přírodovědecká fakulta

katedra sociální geografie a regionálního rozvoje

Natálie Mohoritová

**PROMĚNA INFRASTRUKTURY KIN
V ČESKU V LETECH 1989-2009**

TRANSFORMATION OF THE CINEMA INFRASTRUCTURE
IN THE CZECH REPUBLIC IN 1989-2009

Bakalářská práce

Praha 2010

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Pavel Chromý, Ph.D.

Děkuji vedoucímu bakalářské práce RNDr. Pavlu Chromému, PhD. za cenné rady, konzultace a věnovaný čas. Dále děkuji Unii filmových distributorů za ochotu a poskytnutí potřebných dat, bez kterých by práce nemohla vzniknout.

Prohlašuji, že jsem předloženou bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením RNDr. Pavla Chromého, Ph.D. Všechny použité prameny, z nichž jsem čerpala, jsem řádně citovala.

V Praze dne 17.8.2010

.....
podpis

Abstrakt

Předložená bakalářská práce se zabývá popisem infrastruktury kin a jejich rozmístěním na území Česka v letech 1989-2009. Pozornost je věnována procesu transformace kinematografie a průběhu odstátnění filmového průmyslu. Druhá část je zaměřena na vývoj počtu kin, jejich koncentraci z hlediska krajů a rozmístění jednotlivých typů kin v České republice. Dále jsou porovnány dva specifické druhy kin – multikina a artová kina. Je srovnáno jejich umístění, lokalizace v rámci města a dramaturgie. Na mapě přiložené na konci práce je znázorněn vývoj a koncentrace multikin na našem území od doby otevření prvního multikina do roku 2009.

Klíčová slova: artové kino, kino, kulturní infrastruktura, lokalizace kin, multikino, rozmístění kin, transformace

Abstract

The presented thesis deals with the description of the infrastructure of the cinemas and their location in the Czech Republic in the period of 1989-2009. Special attention is given to the process of transformation of filmmaking and the course of privatization of the cinema industry. The second part is devoted to the development process in terms of number of cinemas, their concentration with regard to the regions and also the distribution of particular types of the cinema within the Czech Republic. Further, two specific types of cinemas are being compared – the cinema complexes and art cinemas. Comparison is made in terms of their general location, their placement within the city and their dramaturgy. On the map attached at the end of the thesis one can see the development and concentration of cinema complexes in the area of the Czech Republic beginning with the opening of the first complex and ending in the year 2009.

Key words: art cinema, cinema, cinema complex, cinema distribution, cinema localization, cultural infrastructure, transformation

Obsah

1	ÚVOD.....	7
1.1	Cíle práce	8
1.2	Výzkumné otázky	8
1.3	Předpoklady práce.....	9
1.4	Klíčové pojmy.....	9
1.5	Struktura práce	10
1.6	Metodika	10
2	TRANSFORMACE KINEMATOGRAFIE 1989-2009.....	11
2.1	Proces transformace v ČR.....	11
2.2	Historie kinematografie před rokem 1989	11
2.3	Transformace kinematografie po roce 1989	12
2.4	Proměna distribuce po roce 1989.....	14
2.5	Místní a regionální kultura.....	15
3	VÝVOJ POČTU KIN V ČESKU V LETECH 1989-2009.....	16
3.1	Kulturní infrastruktura	16
3.1.1	Infrastruktura kin	16
3.1.2	Druhy kin	17
3.2	Statistika kin	18
3.3	Vývoj infrastruktury kin v letech 1989–2009.....	18
3.3.1	Infrastruktura kin v letech 1989-1990	20
3.3.2	Infrastruktura kin v roce 1993	20
3.3.3	Infrastruktura kin v letech 1994-2000	20
3.3.4	Infrastruktura kin v letech 2000-2009	21
3.3.5	Vývoj počtu jednotlivých typů kin v Česku v roce 2000, 2004 a 2007..	22
3.4	Rozmístění kin v Česku v letech 2005-2009 dle krajů	24
3.4.1	Porovnání počtu kin v letech 2005, 2006, 2008 a 2009 v krajích Česka	25
3.4.2	Koncentrace kin přepočtená na počet obyvatel v krajích Česka v roce 2009	27
3.4.3	Koncentrace kin přepočtená na rozlohu krajů Česka v roce 2009.....	28
4	ZMĚNY SOCIOKULTURNÍ A TECHNOLOGICKÉ.....	29
4.1	Návštěvnost kin v letech 1989-2009.....	29
4.1.1	Vstupné	30

4.1.2	Změna v trávení volného času	31
4.1.3	Digitalizace filmů a pirátství.....	31
4.1.4	Multikina v Česku.....	32
5	MULTIKINA A ARTOVÁ KINA.....	33
5.1	Multikina.....	33
5.1.1	Zaměření multikin.....	33
5.1.2	Vznik multikin, jejich rozmístění a počet v Česku	34
5.1.3	Lokalizace multikin v rámci měst.....	37
5.1.4	Návštěvnost multikin	38
5.2	Artová kina	40
5.2.1	Zaměření artových kin	40
5.2.2	Vznik artových kin, jejich rozmístění a počet v Česku	41
5.2.3	Lokalizace artových kin v rámci měst	42
6	ZÁVĚR	44
7	LITERATURA.....	46
8	PŘÍLOHY	49

Seznam grafů

Graf 1: Počet kin v Česku v letech 1989-2009	19
Graf 2: Počet jednotlivých typů kin v Česku v roce 2000, 2004 a 2007	23
Graf 3: Počet návštěvníků kin v Česku v letech 1989-2009	29
Graf 4: Průměrné vstupné kin v Česku v letech 1989-2009	31
Graf 5: Počet multikin v Česku v letech 1996-2009	35
Graf 6: Počet návštěvníku multikin a ostatních kin v Česku v letech 1999-2009	38

Seznam obrázků

Obrázek 1: Počet jednotlivých druhů kin v krajích Česka v roce 2009	24
Obrázek 2: Interiér multikina v Praze	33
Obrázek 3: Občerstvení multikina v Plzni	34
Obrázek 4: Interiér kina Bio Oko	40
Obrázek 5: Velký sál kina Světozor	41

Seznam příloh

Příloha 1: Počet jednotlivých druhů kin v krajích ČR v letech 2005, 2006, 2008 a 2009	49
Příloha 2: Počet multikin v ČR v letech 1996-2010	50
Příloha 3: Pořadí nejnavštěvovanějších kin v ČR v roce 2000, 2002, 2004 a 2005	51

Seznam tabulek

Tabulka 1: Počet obyvatel / počet kin v krajích Česka v roce 2009	27
Tabulka 2: Rozloha / počet kin v krajích Česka v roce 2009	28

ÚVOD

V roce 1989 došlo v Česku k velkým změnám. V období posttotalitní transformace si lidé museli zvyknout na zcela novou organizaci společnosti. S touto razantní změnou přišla i proměna kultury. V područí komunistického režimu byla československá kultura zcela podrobena tehdejší ideologii. Teprve po jeho pádu přišla šance pro volný trh a možnost soukromého sektoru podílet se na podnikání v oblasti kultury. Po otevření hranic přišly díky globalizaci nové impulzy ze západních kapitalistických zemí a český trh je začal pomalu přejímat a uplatňovat. Započala nelehká cesta transformace a kulturní průmysl se stal svobodným ekonomickým odvětvím. Nové uspořádání mělo dopad i na provoz kin a kinematografie získala zcela nové postavení. V demokratickém svobodném státě došlo k postupným změnám hodnot, což mělo za následek proměnu v chování lidí. To vše mělo prostorové dopady. K jakým změnám v oblasti kinematografie došlo v posledních dvaceti letech bude hlavní otázkou, na kterou budeme v této bakalářské práci hledat odpověď.

Existuje řada článků na téma sociokulturních či kulturních změn v době transformace. Kultuře a obecným geografickým aspektům byla pozornost z hlediska geografie kultury již věnována (Heřmanová, Chromý a kol. 2009). Zpracováno bylo i téma kulturní politiky a kulturního dědictví a to zejména z pohledu ekonomického, politického a historického (Patočka, Heřmanová 2008). Vznikly také různé kulturologické studie o proměně kultury v posttotalitní době transformace. Kinům se ovšem komplexně z pohledu geografie zatím nikdo nevěnoval.

Vývoj kinematografie je z ekonomického hlediska popsán v článku o české filmové distribuci po roce 1989 (Danielis 2007). Autor věnoval pozornost proměně organizace, nabídce programů a výsledkům české filmové distribuce. Jako další pramen mohou sloužit tzv. Sborníky statí o kultuře, které vydává Ministerstvo kultury ČR. Dosud byl sepsán *Sborník statí o kultuře v ČR po roce 1989* a *Sborník statí o kultuře 1998-2003*. Účelem prvního sborníku bylo zmapovat situaci české kultury v období od roku 1989. Text ovšem nebyl příliš sourodý a zcela nepostihl vývoj kultury ve sledovaném období. *Sborník statí o kultuře 1998-2003* byl již koncipován jinak. Díky decentralizaci orgánů spravujících kulturu, byli osloveni hejtmani krajů a starostové vybraných měst, aby sami popsali a zhodnotili vývoj kulturní sféry v posledních pěti letech (ediční poznámka Sborníku statí o kultuře 1998-2003). Analýzu uplynulého období můžeme najít i v dokumentech zabývajících se koncepcí podpory

umění na pětiletá období. Chybí zde ovšem ucelený náhled na kina jako instituce, vývoj a změny jejich rozmístění v prostoru.

Cílem této práce je proto posoudit vývoj infrastruktury kin v Česku v posledních dvaceti letech a na tuto problematiku nahlédnout z několika rovin. Jednak popsat ekonomické hledisko, tedy proces transformace státního monopolu kinematografie do soukromého vlastnictví. Pozornost bude věnována procesu privatizace, rušení uměleckých organizací, odstátnění kulturních institucí a vzniku občanských sdružení. Druhý pohled bude patřit přímo institucím. Práce by měla odpovědět na otázku, jak a proč se měnil počet kin a jejich rozmístění na území ČR. Další rovinou bude měřítko hodnotové, kdy se práce bude zabývat přístupem obyvatel Česka ke kinům. V této části se pak pokoušíme hodnotit například i vývoj návštěvnosti kin a faktory, které ji ovlivňovaly. Jaký dopad měla digitalizace filmů, rozšíření videokazet a později DVD na návštěvnost kin? Poslední část bude zaměřena na specifické typy kina. Jeden z alternativních způsobů provozování kin nám nabízí tzv. artová kina. Alternativou ke kinům artovým jsou multikina, která nabízí spíše komerční typ zábavy. Jedním z cílů práce bude tedy popsat lokalizaci těchto kin, nastínit dramaturgii, stručně popsat pro jaké cílové skupiny lidí jsou určeny, zhodnotit jejich historii. Neposledním cílem bude shrnout rozdíly v kapacitě diváků těchto kin. Součástí bude i průřezový mapový výstup reflektující změny v počtu multikin v posledních dvou dekáдах.

1.1 Cíle práce

Cíle práce můžeme definovat v několika rovinách.

- Popsat transformaci kinematografie v kontextu společenských změn po roce 1989 z ekonomického hlediska
- Zhodnotit změny v rozmístění kin v období transformace a posoudit širší souvislosti těchto změn (technologických a sociokulturních)

1.2 Výzkumné otázky

Vedle cílů práce jsou nastoleny následující výzkumné otázky.

- Jak probíhal proces privatizace kinematografie?
- Jak se měnilo rozmístění kin v Česku v průběhu let 1989-2009?
- Které faktory ovlivňovaly vývoj návštěvnosti kin a jak se návštěvnost vyvíjela? Co mělo za následek vznik a rozšíření digitalizace filmů? Jak a proč se změnil přístup

obyvatel Česka ke kinům? Jaké jsou specifické typy kina, jaká je jejich lokalizace a na co jsou zaměřena?

1.3 Předpoklady práce

Nedílnou součástí je i vymezení předpokladů práce. Samotný text pak vede k jejich naplnění či vyvrácení.

- Průběh odstátnění kinematografie byl složitý proces a trval několik let. Proměnil se systém financování kinematografie, vznikala občanská sdružení a zanikaly různé umělecké organizace. Kinematografie se stala součástí volného svobodného trhu.
- V období posttotalitní transformace došlo k velké redukci počtu kin v důsledku privatizace, změn dotací v kultuře a úpadku návštěvnosti
- Návštěvnost kin poklesla kvůli vyšší ceně vstupného, změně priorit v trávení volného času a digitalizaci filmů. Rozšíření digitalizace umožnilo jednoduchý přístup k filmům mimo kina. Stále roste počet multikin a ubývá malých jednosálových kin díky globalizaci a komerčnímu stylu života.

1.4 Klíčové pojmy

V následujícím odstavci jsou uvedeny definice některých klíčových pojmů vztahujících se k tématu bakalářské práce.

kinematografie

- = „zobrazování pohybu jeho rozkladem na jednotlivé obrázky, které při rychlém promítnutí jsou vnímány splývavě; filmové umění, filmová produkce“ (Slovník cizích slov 1981, s. 402)
- = „zobrazování pohybu rychle za sebou jdoucími obrazy technicko-organizační a umělecké prostředky a opatření k výrobě a distribuci filmů; filmové umění, filmová produkce“ (Slovník cizích slov pro nové století 2002, s. 250)

kino

- = kulturní zařízení pro filmová představení; biograf (Slovník spisovné češtiny 2006, s. 212)

1.5 Struktura práce

Naplnění cílů odpovídá i struktura práce. Práce se člení do tří částí. První strany jsou věnovány úvodu, který má za účel obecné uvedení do problému. Následuje krátký popis již existující literatury věnované problematice. V úvodu jsou také vysvětleny klíčové pojmy a jejich změny významu. Stěžejní je formulace cílů, výzkumných otázek a předpokladů. Co od práce očekáváme a základní hypotézy jsou nakonec přehledně a stručně sepsány pomocí bodů. Druhá část patří vlastního zpracování problematiky. Text je členěn do kapitol a podkapitol, které jsou uspořádány v logickém pořadí. V závěrečné části jsou shrnuty poznatky, ke kterým se v průběhu práce dospělo. Závěr odpovídá na otázky, které byly položeny v úvodu a potvrdí či vyvrátí předpoklady.

1.6 Metodika

Téma proměny infrastruktury kin je zpracováno formou literární rešerše. Literární rešerše by měla přinést souhrn poznatků daného tématu za pomoci již existující literatury. Cílem je orientovat se v literatuře věnované tématu a přinést ucelený pohled na vymezený problém. Téma je zpracováno za určité časové období, v tomto případě za dvacetiletí 1989-2009, jedná se tedy o rešerši retrospektivní. V první části výzkumu se zaměříme na rozbor literatury.

Na začátku práce je využita metoda heuristiky - získávání a shromažďování pramenů týkající se dané problematiky. Vlastní text je pak podložen přímými i nepřímými citacemi, tedy myšlenkami z původních prací. V bakalářské práci jsou použity ověřené zdroje informací. Data jsou získána z odborné literatury, databází ministerstva kultury a článků z odborných časopisů. V rámci přípravy a sběru informací byl proveden i jakýsi terénní průzkum, který spočíval v pozorování a návštěvě vybraných kin a multikin. Součástí bakalářské práce je i mapa zobrazující počet a umístění multikin v posledních dvaceti letech. K znázornění je použita kartografická metoda bodových znaků a mapa je vytvořena v programu ArcGIS.

2 TRANSFORMACE KINEMATOGRAFIE 1989-2009

2.1 Proces transformace v ČR

Po sametové revoluci by se vývoj transformace Československé (dále České) republiky dal rozdělit do několika logicky uspořádaných celků. V období trvajícím během prvního demokratického roku musely být vyřešeny základní otázky hospodářství a ekonomiky státu. Byla zrušena vedoucí úloha komunistické strany, vypsány volby, nastolena nová vláda a oddělena státní správa od samosprávy. Druhé období probíhalo v letech 1991-1993 a došlo v něm k proměně a přizpůsobení hospodářství volnému trhu. Vrcholem byl poté vznik samostatné České republiky v lednu roku 1993 (Kabele 2005). Proces transformace ovšem trval ještě několik let a je možno se setkat s názory, že neskončil dodnes.

Tato transformace se dotkla všech oblastí hospodářského i společenského života a samotné nastolení demokracie si žádalo velké změny a nová uspořádání. Vše se projevilo i v prostorové organizace společnosti. Problematikou se zabýval Hampl a kol. v publikaci *Geografická organizace společnosti a transformační procesy v České republice* (1996).

Také v oblasti kultury bylo nutné zavést novou organizaci a řád. Jednotně ideologicky řízená síť kulturních institucí musela projít celkovou reorganizací. Jak se s příchodem demokracie vypořádal kinematografický průmysl, osvětlí následující kapitoly.

2.2 Historie kinematografie před rokem 1989

Pro pochopení procesu transformace je vhodné stručně shrnout situaci před rokem 1989. Do roku 1942 patřila kinematografie pod Ministerstvo průmyslu, obchodu a živností. V tomto období bylo vynaloženo mnoho finančních prostředků do rekonstrukce či výstavby filmových ateliérů. V roce 1931 byly otevřeny filmové ateliéry na Barrandově. Jednou z příčin jejich vzniku byla výhodná poloha a potenciál pro podnikání ve filmovém průmyslu na území našeho státu. Zlomový byl rok 1948, v němž byl zřízen podnik Československý státní film (ČSF), který upravovalo vládní nařízení č. 72/1948 Sb. V padesátých letech vláda převedla kina do vlastnictví národních výborů (NV) a zřídila krajské filmové správy, které měly zajišťovat jejich provoz (Koncepce účinnější podpory umění na léta 2007- 2013, 2006).

Ministerstvo školství a kultury mohlo po dohodě s ministerstvem financí a se státním plánovacím úřadem výjimečně svěřit správu kin a veřejné promítání filmů jiným organizacím (Vládní nařízení č. 4/1957 Sb.). Majetek, který spadl pod národní výbory, byl majetkem národním, a tudíž do správy NV pouze svěřeným. Příjmy a výdaje NV pak patřily pod státní rozpočet (Mockovčiaková 2008). Organizace sice mohly hospodařit se státním majetkem, ovšem výše financí od NV jim to většinou neumožňovala. Stát pak mohl mít pod kontrolou veškeré dění, a to nejen v oblasti kultury. V podnikání byl zcela potlačen podíl soukromě-právních subjektů.

Malá část kin, která nebyla ve správě národních výborů, patřila odborům či tělocvičným jednotám. Organizace jménem Městské správy kin zodpovídaly za hladký a řádný chod všech kin v určitém městě. Existovaly ale také okresní správy kin, které sdružovaly kina v rámci regionů. Jejich účelem bylo seskupit malá kina do větších celků a tím zajistit jejich snadnější a efektivnější provoz. „Okresní správy kin však svůj původní záměr téměř nesplňovaly a stávaly se jen dalším nadbytečným administrativním aparátem.“ (Danielis 2007, s.56)

Před rokem 1989 byl celý kulturní průmysl pod kontrolou komunistické strany, byla omezena svoboda slova a díla musela podléhat těžké cenзуře. V biogramech bylo povoleno promítat pouze ideologicky přípustné filmy. Kinematografie měla v této době jiné postavení než ostatní odvětví kulturního průmyslu. Nespádala totiž pod působnost ministerstva kultury a platil v ní státní monopol.

2.3 Transformace kinematografie po roce 1989

V roce 1989 započala obtížná cesta odstátnění a privatizace kin. Tento proces nebyl jednoduchý a trval několik let. Byl doprovázen komplexní proměnou společnosti a vzhledem k porevolučnímu chaosu neměl příliš hladký průběh.

Transformační proces kinematografie úzce souvisel s nově zavedenou reformou veřejné správy v roce 1990. V průběhu roku 1990 byly zrušeny KNV a zřízeny obecní úřady (Zákon č. 425/1990 Sb.). V roce 1993, kdy vznikla samostatná Česká republika, došlo ke změně ve financování místních rozpočtů. Byla zavedena daňová reforma a vznikla nezávislost obecních a okresních rozpočtů na státní správě. Tím byla umožněna větší autonomie v nakládání s finančními prostředky na daném území a potenciál regionu tak mohl být lépe využit.

Okresní správy kin se po revoluci rozpadly a kina se tím navrátila pod správu obecních úřadů. 1.1.1991 byla zrušena organizace Československý státní film spolu

s jeho ústředním ředitelstvím a stávající organizace FITES, která sdružovala filmaře, zvolila ministru kultury nového poradce pro kinematografii. Následně vznikl odbor pro kinematografii, který měl za úkol řídit proces privatizace filmových podniků a stanovit řád v transformačních postupech. Odbor byl ovšem pověřen jen minimem pravomocí a tak v důležitých otázkách transformace v podstatě nefiguroval (Fiala 2006).

Vznik tržní ekonomiky přinesl změny týkající se vlastnických vztahů. Instituce dříve zřizované a provozované státem začaly pomalu přecházet do provozu obcí a soukromníků. Během prvního porevolučního roku logicky nedošlo k příliš velkým změnám. Transformace české kinematografie odstartovala v roce 1990, přičemž na jejím počátku stála otázka, jak k tak složitému procesu přistoupit. Na jedné straně mohlo dojít k naprosté privatizaci kin, druhým východiskem pak bylo pokračování podílu státu na částečném vlastnictví kin. Odstátnění nakonec proběhlo formou municipalizace nebo privatizace. V některých případech došlo k úplnému zrušení kulturních institucí.

Restituce objektů

Restituce objektů se stala jednou z možností odstátnění. Prostory kin byly navráceny původním majitelům. Vlastníci pak mohli se svým majetkem nakládat podle svého uvážení a často pak byly prostory kin využity k jiné formě podnikání, jež byla pro vlastníky nemovitostí lákavější. Restituenti leckdy přestavěli kino na restauraci či hotel s vidinou vyššího zisku než nabízelo provozování biografu.

Prodej prostor kin

V roce 1989 stále platil Benešův kinematografický dekret¹. Popisoval znárodnění kin, ovšem ne objektů ve kterých byla kina zřízena. Ty pak noví vlastníci museli zachovat pro provoz po dobu nejméně deseti let, pokud se provozovatel nerozhodl ukončit činnost biografu z vlastního rozhodnutí (Spáčilová 1993). V menší míře byla kina prodána soukromým majitelům. Mezi první soukromníky, kteří vlastnili zprivatizované kino, patřil například Ladislav Jenšík a provozoval ho již od 1. srpna roku 1990 (Danielis 2007).

¹ Benešův kinematografický dekret = 50/1945 Sb. , Dekret prezidenta o opatřeních v oblasti filmu platil od srpna roku 1945 do roku 1993 a týkal se znárodnění kinematografie

Privatizace byla vhodná v tom odvětví kulturní sféry, kde byla vize její budoucí činnosti zisková. Kina byla v tomto ohledu velkou otázkou. Nikdo netušil, jak se bude situace po privatizaci filmového průmyslu vyvíjet a co vše bude provoz kin obnášet.

Oblasťná správa kin

Většina kin regionálního významu se dostala po zrušení KNV do rukou orgánů místní samosprávy. Výše zmíněný zákon o obcích umožnil zřizovat kulturní zařízení a mimo jiné i kina. Rozhodnutí o zachování či zrušení kin tedy stálo na samotných obcích. Některá kina ale vykazovala z různých příčin ztrátové provozy, a tak příslušné obce stály před otázkou, zda jim stojí za vysoké finanční obnosy dále udržovat kina v provozu.

2.4 Proměna distribuce po roce 1989

Distribuce filmů do kin v porevolučním období ovlivnila budoucí vývoj a tedy i celou infrastrukturu kin. Před rokem 1989 platil státní monopol, přičemž o distribuci filmů se staral Československý státní film. Centrálním orgánem bylo Ústřední ředitelství ČSF (ÚŘ ČSF). Po listopadu 1989 bylo ÚŘ ČSF zrušeno a jednotlivé podniky ČSF se staly samostatnými organizacemi spadajícími pod Ministerstvo kultury. Až do roku 1993 de jure platil dekret prezidenta Beneše. V roce 1992 vstoupil v platnost Zákon o státním fondu pro podporu a rozvoj české kinematografie, který uložil odvod 1 Kč z každé vstupenky do Státního fondu. Rok poté vznikl Zákon o některých podmínkách výroby, šíření a archivování audiovizuálních děl. Teprve tento dokument oficiálně zrušil platnost Benešova dekretu z roku 1945 a zcela povolil soukromé podnikání v kinematografickém odvětví. Před rokem 1989 šla část ze vstupného krajskému filmovému podniku a Ústřední půjčovně filmů reprezentující Československý státní film. S formováním prvních soukromých distribučních společností přišla i nutnost upravit vztahy distributorů s provozovateli kin. Za tímto účelem byla vydána dohoda o snížení půjčovného filmů z 53 % na maximální hranici 50 % (Čermák 2008).

2.5 Místní a regionální kultura

Kulturní geografie se zabývá vztahem mezi různými formami kultury a prostorem. Předmětem studia geografie kultury je i hodnocení změn, vývoje a procesů na určitém území. Jednotlivé kulturní subjekty nacházející se v regionu ovlivňují určitým způsobem místní společnost. Místní kultura je definována jako „strukturovaný soubor aktivit jednotlivců, sdružení, institucí i podnikatelských subjektů, uspokojujících a rozvíjejících aktuálně uplatňované kulturní potřeby a zájmy lidí, obyvatel a sídel“ (Sborník statí o kultuře v České republice po roce 1989, 1999, s. 111).

Mezi subjekty místní kultury patří právnické a fyzické osoby působící v kulturní sféře. Konkrétně jde o kulturní instituce a samotné podnikatelské subjekty. Dalším důležitým činitelem je územní samospráva, tedy zastupitelstva obcí a měst. Samospráva je zcela v rukou orgánů obce a nakládání s rozpočtem záleží na ekonomické situaci obce a obecních zájmech. Veřejné zájmy v oblasti kultury uplatňují orgány státu, přesněji orgány státní správy, Ministerstvo kultury aj. Upravují legislativu a vytváří ekonomické podmínky pro podnikání v kultuře. Kina jako instituce se jednoznačně podílejí na utváření místní kultury a pro společnost je rozhodně obohacující a potřebné jejich existenci udržovat.

S regionální kulturou potažmo s provozem kin souvisí i vznik občanských sdružení (OS). Jejich zakládání (upravené zákonem č. 83/1990 Sb.) slouží ke sdružení osob společných zájmů a aktivit a pro možnost získávat v budoucnosti granty (finanční prostředky) na tyto aktivity. Vznik OS byl pozitivním projevem porevolučního období. Svobodné sdružování v rámci OS přispělo ke kladnému rozvoji místní a regionální kultury (Sborník statí o kultuře v České republice po roce 1989, 1999).

Mnoho OS od devadesátých let pomohlo k zachování kin v Česku, neboť za kina bojovalo, prosazovalo jejich zájmy a i když situace často nebyla jednoduchá, snažilo se všemi dostupnými prostředky udržet provoz kin. Příkladem jsou Filmové kluby fungující na celém území Česka. I když jejich počet za posledních dvacet let klesl, stále je v Asociaci českých filmových klubů (AČFK) registrováno kolem 130 sdružení s více než dvaceti tisíci členy (Zpráva o české kinematografii 2007, 2008). Podstatou činnosti filmových klubů (FK) jsou pravidelné projekce doplněné výchovnými aktivitami ve filmové oblasti. FK ke svým setkáním využívají prostory kin a rozšiřují zájem o film mezi širší veřejností, což napomáhá návštěvnosti kin i mimo projekce pořádané filmovými kluby.

3 VÝVOJ POČTU KIN V ČESKU V LETECH 1989-2009

Kulturní geografie se zabývá změnou kulturní sféry v prostoru a čase a vývoj počtu kin na území Česka sem jistě patří. Nejdříve věnuji pozornost obecnému vývoji infrastruktury kin, další kapitoly se zaměřují na rozložení kin v České republice na krajské úrovni.

3.1 Kulturní infrastruktura

Kulturní infrastruktura je nezbytná pro udržení lokální kultury a kulturních tradic v rámci určitého regionu. „Můžeme tak označit hmotná zařízení či nemovité objekty, které slouží ke zprostředkování, zpřístupnění či poskytování kulturních statků, kulturních aktivit a služeb obyvatelům“ (Heřmanová, Chromý a kol. 2009, s. 256). Kulturní infrastruktura zahrnuje síť divadel, knihoven, kin, muzeí, galerií, kulturních domů či jiných prostor využívaných pro kulturní účely. Je velmi důležitá pro hospodářský rozvoj regionu, kulturní život a pomáhá vytvářet nová pracovní místa. Pokud je kulturní infrastruktura regionu bohatá a dostatečná, obohacuje nejen místní obyvatelstvo, ale vytváří podmínky pro kulturní vyžití i pro turisty. Region s kvalitní kulturní infrastrukturou se tak stává atraktivnějším cílem cestovního ruchu.

3.1.1 *Infrastruktura kin*

Kulturní infrastruktura může být posuzována z hlediska různě velkých regionů a můžeme ji v jednotlivých regionech komparovat. K tomu slouží několik základních kritérií. V knize *Kulturní regiony a geografie kultury* jsou popsána čtyři hlediska, která můžeme aplikovat na infrastrukturu kin v České republice.

1) kvantitativní hledisko

popisuje počet kin ve zvoleném regionu za určité časové období

2) kapacitní hledisko

porovnává počet sedadel v kině a počet sálů (počet sálů můžeme sledovat až se vznikem vícesálových multikin)

3) kvalitativní hledisko

umožňuje nám odlišit různé typy kin, stupeň modernizace či funkčnosti kina, například jednosálové kino, multikino, artové kino, letní kino, putovní kino, 3D kino

4) reálné využití kin

v rámci kinematografie sledujeme návštěvnost jednotlivých kin a s tím související tržby z prodaných lístků

3.1.2 Druhy kin

Odlišnost kin z kvalitativního hlediska nám umožňuje vymezit několik druhů kin. Jelikož se jimi budeme zabývat, je vhodné napsat alespoň stručnou definici jednotlivých typů.

1) kamenné kino

Za kamenná můžeme označit ta kina, která mají své zázemí, jsou v provozu po celý rok, jsou statická a nikam se v průběhu roku nepřesouvají. Většinou se jedná o kina jednosálová, výjimečně s dvěma a více sály.

2) letní kino

Návštěvník letního kina sleduje filmy pod širým nebem. Kvůli nepřízní počasí v ostatních ročních obdobích jsou tato kina otevřena jen během letních měsíců, projekce je navíc omezena denním světlem (začátky představení jsou závislé na setmění, naproti tomu v kamenných kinech mohou projekce probíhat celý den). Lákadlem pro návštěvníky je jedinečná atmosféra projekce ve venkovním prostředí. Nevýhodou je nevyzpytatelnost počasí, při dešti či bouři se projekce musí mnohdy zrušit. Provozovatele mohou odradit velké náklady na provoz, často tato kina zřizují filmoví nadšenci, kteří neočekávají vysoké zisky.

3) multikino

Multikino nebo multiplex je specifický druh kina vyznačující se často vynikající technikou zvuku a obrazu. Má velký počet sálů a zaměřuje se především na komerční novinky v oblasti filmu.

4) kinokavárna

Jedná se o místnost s plátnem, kde návštěvník může sledovat film v prostředí kavárenského občerstvení. Často se jedná o prostory, které nejsou nebo nebyly primárně určeny k promítání filmů. Oproti kamenným kinům mají kinokavárny většinou méně kvalitní vybavení a projekce proto nemusí dosahovat tak dobré zvukové či obrazové

úrovně. „Počátky kinokaváren můžeme zasadit do 60. let, kdy se objevily první kinokavárny, které fungovaly jako příjemná alternativa ke klasickým sálům, ovšem s tím rozdílem, že ne každý film byl vhodný pro sledování tímto způsobem“ (Raitoralová 2007, s. 42).

5) putovní kino

Je v provozu v letních měsících, filmy nepromítá na jednom místě, ale po určitém čase se přesouvá do jiné lokality. Promítací vybavení je většinou uschováno v maringotce, která umožňuje snadné přemístění kina na místo dalšího představení. Kromě maringotek se používají přestavěné autobusy speciálně vybavené pro projekci filmů. Například Dopravní podnik hlavního města Prahy zřizuje putovní kinobus, který je uzpůsobený k promítání filmů na speciální nafukovací plátno.

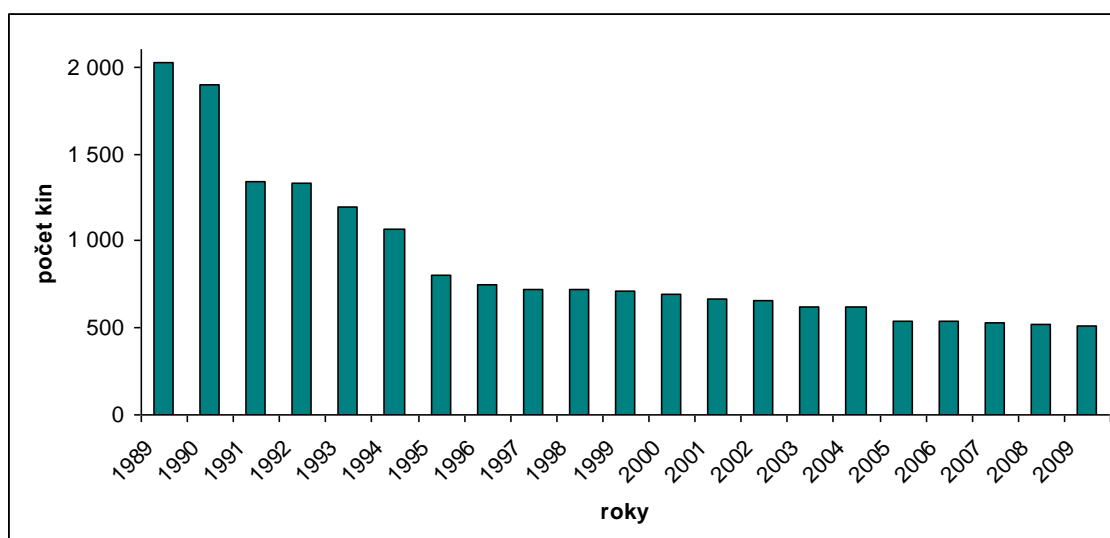
3.2 Statistika kin

Sběr dat o počtu kin zajišťovalo během posledních dvou desítek let několik institucí. Jednou z nich je Český statistický úřad (ČSÚ), který sleduje celou řadu informací týkajících se kin. Od roku 1989 jsou k dispozici záznamy o celkovém počtu kin, jednosálových, se dvěma a více kinosály, počtu návštěvníků (v tis.), počtu sedadel (v tis.) a počtu představení (v tis.).

Druhou institucí zabývající se statistikou kin je Unie filmových distributorů (UFD). UFD shromáždila data o počtu kamenných kin, letních kin, kinokaváren, pojízdných kin a multikin. Tato konkrétní data nejsou k dispozici za každý rok, ale pouze za určitá časová období. Přesto lze dobře zachytit vývoj počtu kin a statistika je poměrně dostačující. Od roku 2005 se nicméně sběr dat v oblasti kinematografie zkvalitnil a UFD začala monitorovat i počet kin v jednotlivých krajích ČR.

3.3 Vývoj infrastruktury kin v letech 1989–2009

Síť kin během posledních dvaceti let prošla radikální změnou. Na rozdíl od ostatních kulturních institucí, jejichž počet zůstal od roku 1989 až na výjimky relativně stejný, se mapa kin proměnila k nepoznání. Následující kapitola shrnuje a popisuje vývoj počtu kin nacházejících se v Česku za poslední dvě desetiletí. Analýza vývoje bude rozdělena do čtyř časových období, které odpovídají určitým změnám ve společnosti nebo v kinematografickém průmyslu. Situaci za posledních dvacet let znázorňuje Graf 1.

Graf 1: Počet kin v Česku v letech 1989-2009

Zdroj: UFD

Od roku 1989 do současnosti došlo dle grafu k radikálnímu úbytku kin. Poměrně hustá síť z roku 1989, kdy bylo možné na kina narazit i v těch nejmenších obcích vzdálených od větších měst, znatelně prořídla. Změna nenastala jen v samotném počtu kin. Objevil se i zcela nový typ kina - multikino. Nástup multiplexů přinesl nové přístupy v oblasti provozu kin. Multikina začala postupem času ovládat filmový trh a například v návštěvnosti předčila stálá klasická kina.

Nejdynamičtější pokles počtu kin byl zaznamenán v průběhu prvních porevolučních let. Klesající tendence ale provázela i celá devadesátá léta. Otázkou je, jaké faktory přispěly k tak radikálnímu snížení početního stavu biografů? Jedním z důvodů může být nákladné, mnohdy prodělečné provozování kin. Od roku 1990 se kina pronajímala soukromým osobám očekávajícím úspěšné podnikání v této oblasti. Porevoluční nadšení se ale mnohdy nestalo skutečností a provoz kin se ukázal nerentabilní. Některá kina se neudržela i kvůli neustálému zvyšování vstupného. S tím pak úzce souvisí i menší zájem diváků. „Na snížení návštěvnosti, potažmo úbytku kin, mají možná vliv také půjčovny VHS, DVD nebo pirátské kopírování a šíření filmů.“ (Kučerová 2008, s. 4) Jedním ze stěžejních důvodů je již výše zmíněná výstavba multikin, která se odrazila na likvidaci menších kin nacházejících se v jejich blízkém okolí.

3.3.1 Infrastruktura kin v letech 1989-1990

Na počátku tohoto období, tedy na přelomu let 1989 a 1990, bylo na území ČSSR zaznamenáno 1326 kamenných kin. V tomtéž roce existovalo 32 kinokaváren a 152 letních kin. Zvláštní skupinou byla videokina², kterých bylo registrováno 80.

Infrastruktura kin byla v roce 1989 v ČSSR koncentrovaná. Téměř v každém malém městě existovalo kino. Tato malá regionální kina přispívala k udržování lokální kultury a to i přesto, že program kin byl kontrolován státem. Oproti ostatním evropským zemím s přibližně stejně velkou rozlohou, měla ČSSR až třikrát větší počet kin. Komunistický režim byl založen na centralizované moci a kina byla v rukou státu. Velký počet kin a jejich udržování by mohlo být vysvětleno vhodností formátu filmu pro šíření ideologie komunismu. Film mohl diváka vtáhnout do děje, lehce jej ovlivnit a ten měl zároveň pocit kulturně stráveného večera. Kina měla poměrně vysokou kapacitu a mohla v jednu chvíli oslovit větší skupinu lidí. Provoz kin byl dotován státem a výše vstupného byla minimální. Stav kin se ovšem v průběhu času zhoršoval, jelikož jejich provoz byl nákladný a dotace od státu ho nestačily pokrýt.

3.3.2 Infrastruktura kin v roce 1993

Hned první porevoluční roky viditelně zasáhly do infrastruktury kin. Těch na našem území radikálně ubylo a v roce 1993 jich bylo zaznamenáno jen 1016. Počet letních kin klesl ze 185 na 162. Zcela zanikla 16mm kina. Síť kin se začala pozvolna rozpadat. Důvodem byla ztráta konkurenceschopnosti, nutné navýšení vstupného a s ním spojený pokles návštěvnosti. Kina vykazovala ztráty a soukromníci začali biografy zavírat. Kina patřící pod správu obcí se orgány samosprávy snažily udržovat, ovšem finanční náklady na filmovou distribuci a celkový provoz mnohonásobně převyšovaly zisk z prodaných lístků.

3.3.3 Infrastruktura kin v letech 1994-2000

Trend zanikání a uzavírání kin z minulého období bohužel nadále pokračoval, a to ještě ve větším rozsahu. V roce 1999 bylo registrováno již pouze 604 kamenných kin a 112 letních. Zbytek z celkového počtu připadal na kinokavárny a kina pojízdná. Od začátku devadesátých let se počet všech kin zredukoval přibližně na polovinu

² Videokina byla vybavena několika televizními obrazovkami a film byl přehráván z obyčejného přehrávače VHS. Většinou šlo ale o místní ilegální projekce, jelikož veřejné promítání z videokazet bylo v té době v rozporu s autorskými právy. Tento způsob promítání během roku 1990 zanikl a dále se nerozšířoval (Čermák 2008).

(Graf 1). Stále nebyl ukončen proces jejich privatizace a obce je místo vlastního provozu dávala častěji do pronájmu či k odkoupení soukromníkům (Danielis 2007).

Během devadesátých let přišel ze západních zemí nový fenomén a přinesl s sebou revoluci v provozu kin. Roku 1996 bylo v Česku otevřeno první multikino. První český multiplex vznikl rekonstrukcí kulturního centra Galaxie na pražském Jižním Městě. Svou činnost zahájil 4. dubna 1996. S příchodem multikin do Česka přišel i nelítostný souboj o diváka a těžká situace ve snaze udržet existenci jednosálových kin. Započala velká vlna zavírání tradičních kin, jen v Praze došlo k uzavření více než poloviny jednosálových kin (Hanzlík, Čada 2007).

S nástupem multikin začaly statistiky zaznamenávat kromě počtu kin i počet sálů. V roce 1999 bylo podle UFD na území Česka 604 tradičních kin s 612 sály a dvě multikina s 22 sály. Spolu s kinokavárnami a pojízdnými kiny jejich celkový počet dosáhl čísla 710.

3.3.4 Infrastruktura kin v letech 2000-2009

Období prvního desetiletí 21. století se neslo ve znamení již výše zmíněných multikin. Zatímco jednosálových kin stále ubývalo, počet multikin rostl (konkrétním vývojem a lokalizací multikin na území Česka se budeme zabývat v dalších kapitolách této práce).

V průběhu zmíněného období docházelo k prvním rozporům mezi velkými městy a malými obcemi. Multikina jsou provozována nadnárodními společnostmi, které jsou finančně a ekonomicky velmi silné. Na malých městech a ve vesnicích naproti tomu provoz nebo pronájem kina zajišťuje obec. Budoucnost je tedy přímo závislá na příspěvkových organizacích či soukromnících. Multikina ekonomicky pevně zakotvena a podpořena korporacemi jsou lokalizována v krajských městech a mají dostatek návštěvníků. Oproti tomu malá kina se nachází v oblastech s menším počtem obyvatelstva a o svou existenci musí bojovat i přes dotace od místní samosprávy. Nejtěžší situaci čelila klasická kina situovaná v blízkosti nového multikina. Tradiční kina nabízí svým divákům stejné filmy, avšak mnohem menší komfort. Mohou se sice bránit sníženým vstupným, pohodlné sedačky a moderní interiér ovšem u diváků vítězí. Zpráva o kinematografii z roku 2004 označuje za problém i roztržitost provozovatelů kin, přičemž Asociace provozovatelů kin nemá dostatečné prostředky na to, aby mohla hájit zájmy všech.

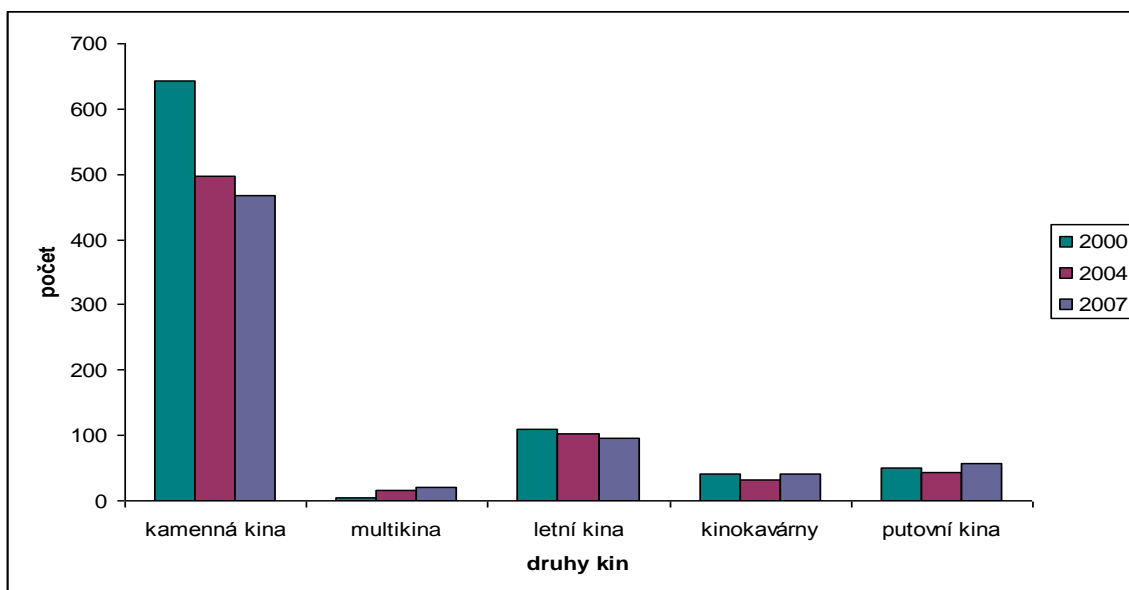
I přes všechna tato úskalí a nerovné postavení tradičních kin v soutěži s multiplexy má stále Česko jednu z nejhustších sítí v Evropě. Opravdovou raritou je více než stovka kin fungujících na vesnicích a skutečnost, že téměř každé město s více než desetitisíci obyvateli má na svém území fungující kino.

V roce 2003 ze západních zemí přišla další novinka. Otevření prvního 3D kina v ČR. Kino je umístěno v nákupním středisku Palác Flora v Praze. Jak revoluční promítání trojrozměrného obrazu funguje je popsáno na internetových stránkách společnosti IMAXPRAHA (www.imaxpraha.cz): „Trojrozměrný film se na filmové plátno promítá prostřednictvím dvou polarizovaných čoček, které na plátno odděleně promítají filmové pásy pro pravé a levé oko. Diváci mají na očích polarizované brýle, které jsou vybaveny čočkami stejného polárního nasměrování pro pravé a levé oko jako projektor. Pravé a levé oko tak dostávají pouze obraz pro ně určený a uvnitř našeho mozku se pak skládá iluze trojrozměrné reality.“

Od roku 2009 přichází další inovace v kinematografickém průmyslu. V rámci modernizace kulturní infrastruktury byl spuštěn program digitalizace kin. Ve zkratce jde o přechod na digitální projekci obrazu a zvuku, přesněji nahrazení 35 mm projektorů digitální technologií. Podle směrnice vydané Ministerstvem kultury je digitalizace kin nezbytná, jelikož v příštích letech budou filmy distribuovány jen na digitálním nosiči, pro který původní projektory nejsou uzpůsobeny. Nové projektory přinesou možnost promítání 3D filmů v každém digitalizovaném kině. Při snížených nákladech za projekci bude navíc moci proběhnout premiéra filmu ve všech digitálních kinech najednou. Dle mého názoru by tato skutečnost mohla malým jednosálovým kinům pomoci. Divák si totiž bude moci vybrat, zda-li půjde na premiéru filmu do multikina či technicky stejně vybaveného jednosálového kina.

3.3.5 Vývoj počtu jednotlivých typů kin v Česku v roce 2000, 2004 a 2007

Jelikož je statistika v oblasti kinematografie v posledních letech nejpřesnější, můžeme za toto období lépe popsat vývoj počtu jednotlivých typů kin. K tomuto účelu byly vybrány léta 2000, 2004 a 2007 a pro snadný přehled vytvořen graf znázorňující situaci v těchto jednotlivých letech (Graf 2).

Graf 2: Počet jednotlivých typů kin v Česku v roce 2000, 2004 a 2007

Zdroj: UFD

Během posledního desetiletí se pokles hustoty sítě kin drží předchozího trendu a stále klesá. Důvodem je již zmíněná velká konkurence multikin tradičním kinům. Multikina byla a jsou pro diváky lákavější a mnoho tradičních kin muselo být kvůli nedostatku návštěvníků uzavřeno.

Pokles v návštěvnosti se nevyhnul ani letním kinům. Většinu roku opuštěné rozsáhlé areály se velice obtížně udržují a často se stávají cílem útoků vandalů (Kučerová 2008). Podle statistiky je patrné, že letní kina téměř vymizela z velkých měst, stále se ale udržují v rekreačních lokalitách. Ve velkých městech je bohatá kulturní nabídka, v létě se navíc pořádá mnoho open-air festivalů, letní kino se tudíž provozovat nevyplatí. Navíc je ve městě obtížné najít prostor vhodný k jeho umístění. Venkovské prostředí je mnohem lépe uzpůsobeno k promítání pod širým nebem, v těchto lokalitách se v průběhu léta koncentruje více potencionálních diváků než přes rok. Studenti a děti mají v době letních měsíců prázdniny a mnozí pracující se jezdí rekreovat na chaty či chalupy. Návštěva kina se proto stává jedním ze způsobů odpočinku v době volna.

Putovní kina v roce 2004 postihl menší pokles, v roce 2007 jich ovšem bylo registrováno již 58, zájem diváků o tento speciální druh kina tedy evidentně narůstá. Mezi nejznámější a nejnavštěvovanější putovní kina patří Kinematograf bratří Čadíků (KBC), který funguje již od roku 1991. Společnost KBC vlastní 15 mobilních kin, vstupné na jednotlivá představení je dobrovolné, přičemž náklady na provoz pokryjí

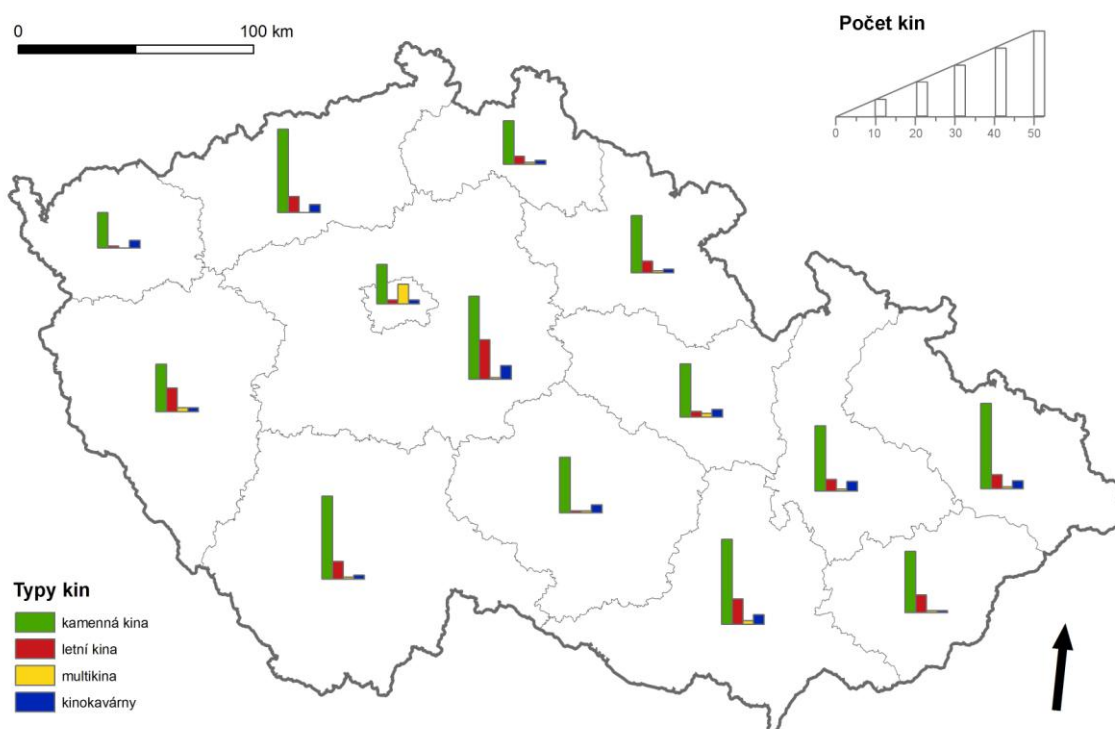
finance od sponzorů a finančních partnerů. Vstupné vybrané z dobrovolných příspěvků pak jde na charitativní účely.

Počet kinokaváren se během let 2004-2009 pohyboval kolem čísla 40. K žádným výrazným změnám nedošlo. Nové kinokavárny se ale neotvírají a to i přesto, že nabízejí možnost konzumovat objednané občerstvení přímo uvnitř sálu.

3.4 Rozmístění kin v Česku v letech 2005-2009 dle krajů

Jak již bylo zmíněno, od roku 2005 jsou k dispozici za Českou republiku data o počtu kin podle krajů. Bohužel regionální údaje za rok 2007 chybí.

Tato kapitola má za cíl popsat rozmístění kin ve vybraných čtyřech letech, zhodnotit vývoj počtu kin dle jednotlivých krajů a také srovnat hustotu sítě kin mezi jednotlivými kraji a určit, které z regionů mají koncentraci kin největší a které naopak nejmenší. Pro jednodušší popis byla vytvořena mapa znázorňující počet kamenných kin, multikin, kinokaváren a letních kin ve všech 14 krajích ČR za rok 2009 (viz Obrázek 1).

Obrázek 1: Počet jednotlivých druhů kin v krajích Česka v roce 2009

Zdroj: UFD

3.4.1 Porovnání počtu kin v letech 2005, 2006, 2008 a 2009 v krajích Česka

Za posledních 5 let nedošlo k výrazným změnám v počtu kin v jednotlivých krajích. Z pohledu celého území našeho státu celkový počet kin v průběhu sledovaného pětiletí spíše poklesl a v rámci krajů se proměny ve stavu kin pohybovaly v řádech jednotek. Rozmístění kin v České republice bychom mohli označit za nerovnoměrné. Pokud opomineme rozdělení kin dle kvalitativní odlišnosti, po celé období se nejvíce kin nacházelo ve Středočeském kraji. Těsně za ním se umístil kraj Jihomoravský a kraj Moravskoslezský. V roce 2009 bylo ve Středočeském kraji registrováno 70 kin, z čehož vyplývá, že téměř každé osmé kino v Česku spadá pod tento kraj. Naopak s nejmenším počtem kin si mezi lety 2005-2009 drží své poslední místo kraj Karlovarský až do roku 2009 se zaevidovanými 23 kiny. Na druhém místě od konce se umístil kraj Liberecký. V Karlovarském kraji je přibližně třikrát méně kin než ve Středočeském. Nízký počet kin je dán nejspíše nezájmem lidí a pozdními premiérami v místních kinech. Malý počet kin oproti celostátnímu průměru je i v kraji Hlavního města Prahy, což odpovídá jeho malé rozloze. Při popisu infrastruktury biografií je třeba se zaměřit na jednotlivé typy kina.

1) Kamenná kina:

V žebříčku počtu kamenných kin mají kraje jiné postavení než při celkovém srovnání. Nejmenší počet kamenných kin byl zaznamenán v letech 2005 a 2006 v Praze. V posledních dvou letech je ale situace nejhorší opět v Karlovarském kraji (viz tabulka v příloze 1), kde byla jen v roce 2006 zavřena kina v obcích Luby a Rotava. Do kategorie s počtem 20-30 kamenných kin patří kraj Liberecký, Plzeňský, Královéhradecký, Zlínský a Vysočina. Stabilní stav za celých pět let zaujímá Jihočeský kraj se 42 stálými kiny, přičemž hranici 45 kin překročil v roce 2005 kraj Ústecký, Středočeský, Jihomoravský a Moravskoslezský. V roce 2009 se početně vyrovnal kraj Moravskoslezský a Jihomoravský, kde bylo zaregistrováno 43 stálých kin. Ve sledovaném období lze konstatovat mírný úbytek kamenných kin ve všech krajích.

2) Letní kina:

Nejvýraznější rozdíl v koncentraci kin v regionech je v počtu letních kin, jak lze vidět na mapě viz Obrázek 1. Středočeský kraj s dvaceti letními kiny (údaj za rok 2009) si jednoznačné prvenství udržuje již několik let. Ve Středočeském kraji mohli diváci v roce 2009 navštívit letní kina například v Brandýse nad Labem, Neratovicích, Lysé

nad Labem či Poděbradech. Do budoucích let pak plánují provozovatelé letního kina v Rakovníku projekce ve 3D technologii. Bez promítání pod širým nebem se naproti tomu budou muset obejít obyvatelé větších měst jako je Kutná Hora nebo Mladá Boleslav. V závěsu za středními Čechy je kraj Jihomoravský, diváci si mohli vychutnat jedinečnou atmosféru letních kin ve 13 obcích (údaj za rok 2009). Brněnské kino na koupališti Dobrák vzniklo na popud diváků a otevřelo své brány na začátku letní sezóny 2009. V Pasohlávkách na Břeclavsku je kino součástí kempu a návštěvníci mají zahrnutu projekce v ceně za ubytování. V Boskovicích na Blanensku se letní kino chrání před deštěm krytou částí a může tak promítat i za nepříznivého počasí. Celkem vysoký počet letních kin je také v kraji Zlínském, Plzeňském a Jihočeském. Nejlépe se zde (za sledované období) dařilo letním kinům v turisticky oblíbených destinacích. Na jihu Čech prosperuje například kino v Černé v Pošumaví na břehu přehrady Lipno. Nejméně letních kin je v provozu v kraji Hlavního města Prahy a na Karlovarsku. Velkoměstské prostředí Prahy není příliš vhodné na zřizování letních kin a v Karlovarském kraji se potýkají s nízkou poptávkou po letních kinech nejspíše z důvodu konání Mezinárodního filmového festivalu v Karlových Varech, který diváky v letních měsících uspokojí. V ostatních krajích se počet letních kin pohybuje v řádech jednotek, jak můžeme vidět v Příloze 1. Od roku 2005 nedošlo ve statistice v počtu letních kin k žádným výrazným změnám. Za zmínku stojí kraj Vysočina, kterému z původních 3 letních kin zbylo jediné. V roce 2008 ve Středočeském kraji došlo k poklesu, poslední sledovaný rok počet evidovaných kin pod širým nebem opět vzrostl na 20.

3) Multikina:

Multikina jsou lokalizována pouze v krajských městech, z nichž největší koncentrace připadá na Prahu. Podrobně se budeme zabývat multikiny a jejich vývojem v poslední části bakalářské práce.

4) Kinokavárny:

Kinokavárny se v Česku vyskytují spíše ojediněle. Přesto ve zkoumaném období jejich počet stoupá. Zatímco v roce 2005 se v kraji Ústeckém a Libereckém nenalézaly žádné kinokavárny, v roce 2009 byla zřízena v každém kraji minimálně jedna. Během let 2005-2009 byl zaznamenán mírný nárůst, a to ve všech krajích. Zajímavý je poměrně vysoký počet kinokaváren na Karlovarsku. Místní provozovatelé sázejí na originalitu a netradiční služby. Například v chebském kině Svět, které funguje jako kinokavárna, si

lidé mohou na představení objednat pizzu a konzumovat nápoje. Navíc je vybaveno nejmodernější technikou.

3.4.2 Koncentrace kin přepočtená na počet obyvatel v krajích Česka v roce 2009

V předchozí kapitole byl porovnán počet kin bez ohledu na velikost či lidnatost krajů. Každý kraj v České republice má však různý počet obyvatel i rozlohu, a proto je vhodné posoudit hustotu sítě kin v krajích České republiky i z hlediska výše uvedených kritérií. V Tabulce 1 (viz níže) byl vypočítán počet obyvatel připadající na jedno kino v kraji. Sloupec byl seřazen od nejmenšího čísla k největšímu. Na jedno kino připadá nejméně obyvatel v kraji Jihočeském a Karlovarském, naopak nejvíce v Hl. městě Praha. Zde je ale nutné dodat, že při výpočtu nebyl brán ohled na počet a kapacitu sálů. V Praze bylo v roce 2009 v provozu 34 kin, z toho 10 kin patřilo mezi kina vícesálová. V ostatních krajích byl počet multikin přibližně stejný. U převážné části krajů se počet obyvatel připadající na jedno kino v kraji pohybuje kolem 15 000. Výraznější rozdíl jsme zaznamenali v kraji Jihomoravském, Moravskoslezském a v Praze.

název kraje	rozloha (km²)	počet obyvatel	počet kin	počet ob. / počet kin
Jihočeský	10 057	634 614	54	11 752
Karlovarský	3 314	308 577	23	13 416
Zlínský	3 964	591 087	42	14 074
Plzeňský	7 561	566 080	40	14 152
Olomoucký	5 267	641 822	45	14 263
Pardubický	4 519	513 703	36	14 270
Královéhradecký	4 759	553 513	38	14 566
Liberecký	3 163	435 790	29	15 027
Vysočina	6 795	514 387	34	15 129
Ústecký	5 335	834 283	54	15 450
Středočeský	11 015	1 232 979	70	17 614
Jihomoravský	7 195	1 143 615	63	18 153
Moravskoslezský	5 426	1 250 168	55	22 730
Hl. město Praha	496	1 249 026	34	36 736

Tabulka 1: Počet obyvatel / počet kin v krajích Česka v roce 2009

Zdroj: ČSÚ, UFD

3.4.3 Koncentrace kin přepočtená na rozlohu krajů Česka v roce 2009

Při pokusu analyzovat koncentraci kin ve srovnání s rozlohou jednotlivých krajů nám pomůže Tabulka 2. V posledním sloupci je vypočtena průměrná rozloha připadající na jedno kino v kraji. Nej hustší síť má z hlediska rozlohy jednoznačně Hlavní město Praha. Budova kina je vystavěna průměrně na každých 15 km². Kina jsou v metropoli rozmístěna nerovnoměrně, nejvyšší koncentrace je v centru a jeho okolí. Na druhém místě je Zlínský kraj, kde vypočítaná průměrná rozloha je až šestkrát větší než v Praze (94 km²). Nejmenší koncentrace kin přepočtená na plochu kraje je na Vysočině.

Koncentrace kin přepočtené na rozlohu a počet obyvatel jsou v práci uvedené pouze jako doplňující materiály. Pro analýzu a popis hustoty infrastruktury kin se na situaci musíme však dívat komplexně a brát v potaz všechny parametry a údaje o krajích.

název kraje	rozloha (km ²)	počet obyvatel	počet kin	rozloha / počet kin (km ²)
Hl. město Praha	496	1 249 026	34	15
Zlínský	3 964	591 087	42	94
Moravskoslezský	5 426	1 250 168	55	99
Ústecký	5 335	834 283	54	99
Liberecký	3 163	435 790	29	109
Jihomoravský	7 195	1 143 615	63	114
Olomoucký	5 267	641 822	45	117
Královéhradecký	4 759	553 513	38	125
Pardubický	4 519	513 703	36	126
Karlovarský	3 314	308 577	23	144
Středočeský	11 015	1 232 979	70	157
Jihočeský	10 057	634 614	54	186
Plzeňský	7 561	566 080	40	189
Vysočina	6 795	514 387	34	200

Tabulka 2: Rozloha / počet kin v krajích Česka v roce 2009

Zdroj: ČSÚ, UFD

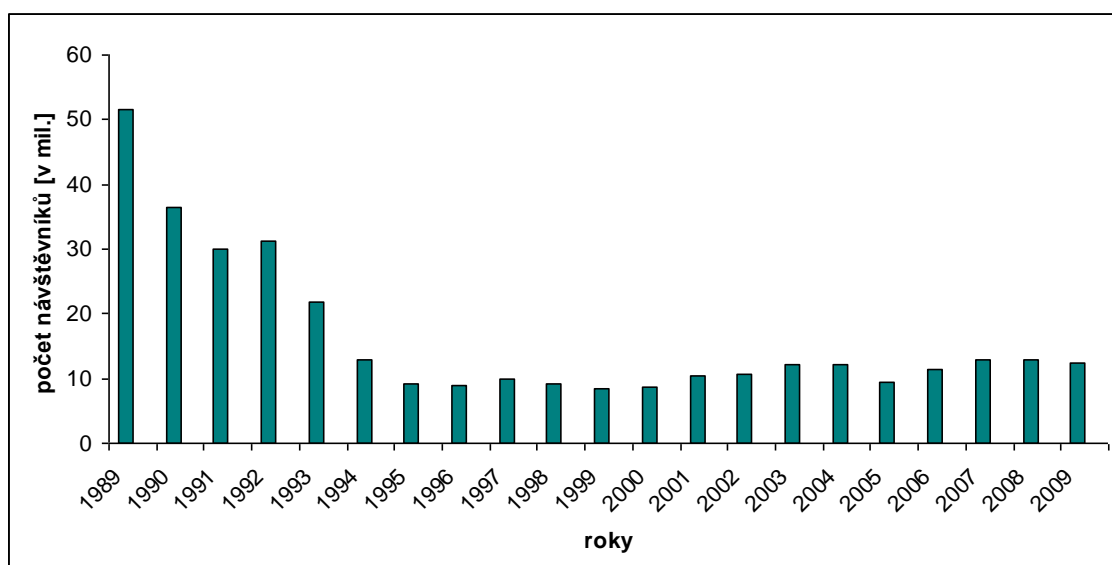
4 ZMĚNY SOCIOKULTURNÍ A TECHNOLOGICKÉ

Doposud byly popisovány pouze změny infrastruktury kin z pohledu fyzického stavu objektů a jejich rozmístění. Tato kapitola má za cíl zjistit, které faktory přispěly k redukci sítě kin v České republice.

4.1 Návštěvnost kin v letech 1989-2009

Po čtyřiceti letech centrálně plánovaného hospodářství se v roce 1989 otevřela cesta kapitalismu, soukromému vlastnictví a podnikání. Kina již nebyla pod správou státu a jejich provoz převzaly soukromé osoby. V tržní ekonomice a tedy při principu volného trhu je vše závislé na vztahu mezi výrobcem a spotřebitelem. Rozhodnutí tržních subjektů jsou decentralizována, klíčové je soukromé vlastnictví výrobních zdrojů. Každý ekonomický subjekt sleduje především svůj zájem, spotřebitel se snaží dosáhnout maximálního užitku, cílem výrobce je maximální zisk (Vlček a kol. 2003). Sledování vlastního zájmu způsobilo vznik důležitého jevu – konkurence. Provozovatelé kin museli vytvořit a vymyslet vlastní marketingové strategie. Tržby a výdělečnost se staly přímo závislé na návštěvnosti.

Pokud na představení nechodí návštěvníci, prodá se málo lístků, tržba je nedostatečná, kino se stane nevýdělečným a po určitém čase už není jiná možnost než kino zavřít. V následující části práce se budeme zabývat návštěvností kin a faktory, které na ni měly vliv.

Graf 3: Počet návštěvníků kin v Česku v letech 1989-2009

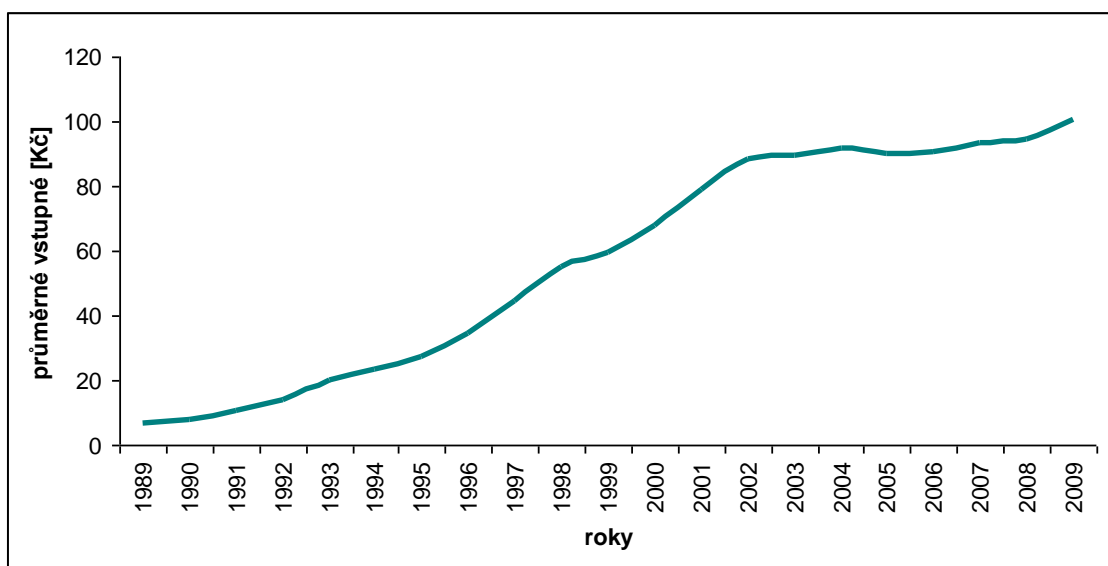
Zdroj: Základní údaje o filmovém trhu 1989-2009, UFD

Vývoj počtu návštěvníků českých kin je popsán v Grafu 3. Podobnost křivky počtu kin (Graf 1) a počtu návštěvníků dokazuje, že spolu tyto dva faktory úzce souvisí. V roce 1989 se návštěvnost českých kin držela těsně nad hranicí 50 milionů diváků. Během pěti let jejich počet klesl na polovinu. V roce 1999, tedy o deset let později, do kin zavítalo dokonce pouze 8,4 milionu návštěvníků. Na začátku nového tisíciletí začala návštěvnost mírně stoupat a v roce 2009 se vyšplhala na 12,5 milionu platících diváků. Takto strmý pád návštěvnosti zapříčinilo více jevů a faktorů. V následujících kapitolách se budeme snažit popsat alespoň některé z nich.

4.1.1 Vstupné

S návštěvností kin souvisí i výše vstupného. Pokud je určitá služba příliš drahá, člověk s průměrným platem si ji nemůže dovolit v takové míře jako před rokem 1989. V oblasti kultury jde ovšem také o priority v trávení volného času. Návštěva kina není služba k životu nutná, člověk chodí do kina odpočinout si a kulturně se vzdělávat.

Před rokem 1989 byla výše vstupného centrálně regulována státem. Na počátku našeho sledovaného období si divák mohl koupit vstupenku za 7 Kčs. V devadesátých letech cena vstupného konstantně stoupala (Graf 4), v roce 1999 lidé za návštěvu kina již zaplatili téměř 60 Kč. Růst cen pokračoval až do roku 2002, kdy se průměrná cena vstupenky pohybovala okolo 88 Kč. V posledních sedmi letech se vstupné stabilizovalo, navýšení se pohybuje již jen o jednotky Kč za rok. Růst cen vstupenek se zdá být nepřiměřený, musíme se na vývoj ale podívat v kontextu společenských změn. S přibývajícimi roky stoupaly ceny všech služeb, ale i průměrný plat. Před rokem 1989 bylo vstupné podporováno státem a neodpovídalo reálně vynaloženým nákladům (ČSÚ 2009). Vstupné není ve všech kinech stejné, různí se podle konkrétního druhu kina.

Graf 4: Průměrné vstupné kin v Česku v letech 1989-2009

Poznámka: do roku 1993 v Kčs

Zdroj: Základní údaje o filmovém trhu 1989-2009, UFD

4.1.2 Změna v trávení volného času

Souvislost mezi klesající návštěvností můžeme spatřit i ve změně v chování lidí po roce 1989. Otevřely se hranice, lidé mohli svobodně vycestovat a objevilo se mnoho nových možností v trávení volného času. S proměnou společnosti došlo dále postupem času i k proměně člověka jako osobnosti. Společenská zábava byla částečně nahrazena touhou po individuaci jednotlivce a kina jako společenské prostory této proměně přestala vyhovovat.

4.1.3 Digitalizace filmů a pirátství

Přenos filmů na VHS či DVD umožnil lidem přesunout film přímo do pohodlí domova. Byla vytvořena síť videopůjčoven, sloužící k tomuto účelu. V posledních letech se kromě rozmachu prodeje DVD rozmohla i ilegální výroba kopií a protizákonné stahování filmů z Internetu. Na stále se rozšiřujícím pirátství má čím dál tím větší podíl větší dostupnost technologie DVD, levnější a rychlejší připojení k internetu (Zpráva o české kinematografii 2006, 2007). Rozvoj elektroniky a informačních technologií (internet atd.) má proto vliv na proměnu infrastruktury kin (Heřmanová, Chromý a kol. 2009).

4.1.4 Multikina v Česku

Luxusní interiéry multikin, a fenomén multiplexů přilákal do kin velký počet diváků. Návštěvníci byli okouzleni novinkou přejatou ze západních zemí a návštěvnost multikin během pár let jejich provozu překonala klasická jednosálová kina.

Vysoká návštěvnost v průběhu roku 1989 byla ovlivněna především striktním dodržováním tematických pořadů v televizní dramaturgii. V kinech byla situace více uvolněná, a tak lidé využívali možnosti shlédnout filmy bez ideologického podtextu. Zahraniční produkce byla sice omezená, ale v počtu filmů natočených na jednoho obyvatele jsme měli prvenství ve světě (Danielis 2007). V porevolučních letech lidé nevěděli, jak naložit s volným časem a návštěvnost začala klesat. V roce 1992 přišlo mírné oživení, zbytek devadesátých let bychom ale mohli označit za období divácké krize. Tato krize v návštěvnosti vyvrcholila v roce 1999, kdy do kin přišlo jen 8,4 milionu diváků, což je nejméně ze všech dvaceti let. Důvodem může být i zahájení vysílání televize Nova v roce 1994, která odlákala mnoho diváků ze sálů kin k televizním obrazovkám. V letech 2000-2004 kvůli velké expanzi multikin začala návštěvnost opět stoupat. V roce 2005 zasáhl kina výrazný pokles návštěvnosti, multikina v porovnání s rokem 2004 ztratila 19 % diváků, klasická kina až 25 % diváků (Zpráva o české kinematografii 2005, 2006). Příčin propadu se uvádí mnoho, jednou z nich je i nedostatek lákavých filmových hitů uvedených v kinech (Raitoralová 2007). V letech 2006-2008 se návštěvnost poměrně stabilizovala nad hranicí 12 milionů diváků za rok. Poslední rok 2009 však v porovnání s rokem předešlým ztratil až 400 000 diváků. V příštích letech všechna kina pravděpodobně přejdou na digitální technologii, bude se rozšiřovat 3D promítání filmů a kvalita vybavení se bude neustále zlepšovat. Tento technologický pokrok by teoreticky mohl pozvednout návštěvnost tuzemských kin.

5 MULTIKINA A ARTOVÁ KINA

Poslední část bakalářské práce je zaměřena na dva specifické druhy kina - artová a multikina. Oba typy kin se vyprofilovaly v posledním desetiletí a odlišují se od sebe cílovými skupinami, dramaturgií, vybaveností, nabídkou služeb, vzhledem i kapacitou. Mezi multikiny a artovými kiny vzniká konkurenční boj a díky této rivalitě bylo nuceno mnoho kin ukončit svůj provoz. V následujících kapitolách je popsána historie těchto kin, jejich zaměření, srovnání z hlediska vybavenosti, rozmístění v ČR a lokalizace v rámci měst.

Pro prvotní představu je vhodné uvést definici multikina a artového kina.

multikino = „místo, které má minimálně 6 projekčních sálů vybavených zvukovým systémem Dolby Digital (a lepší), s parkovištěm a občerstvením“ (Rafaj 2003, s. 14)

artové kino = „kino, které se zaměřuje na náročného diváka a většinou hraje artové filmy“ (Rafaj 2003, s. 14)

5.1 Multikina

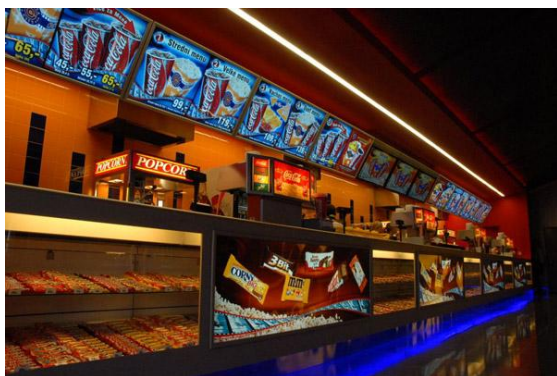
5.1.1 Zaměření multikin

Multikina většinou provozují komerční zahraniční společnosti. Oproti klasickým kinům jsou vybaveny několika sály. Jejich technologické vybavení je na špičkové úrovni, parametry obrazu a zvuku jsou velmi kvalitní, sály jsou klimatizované a sedačky pohodlné. Interiér je inspirovaný moderními západními multiplexy (viz Obrázek 2).

Obrázek 2: Interiér multikina v Praze

Zdroj: www.palacecinemas.cz

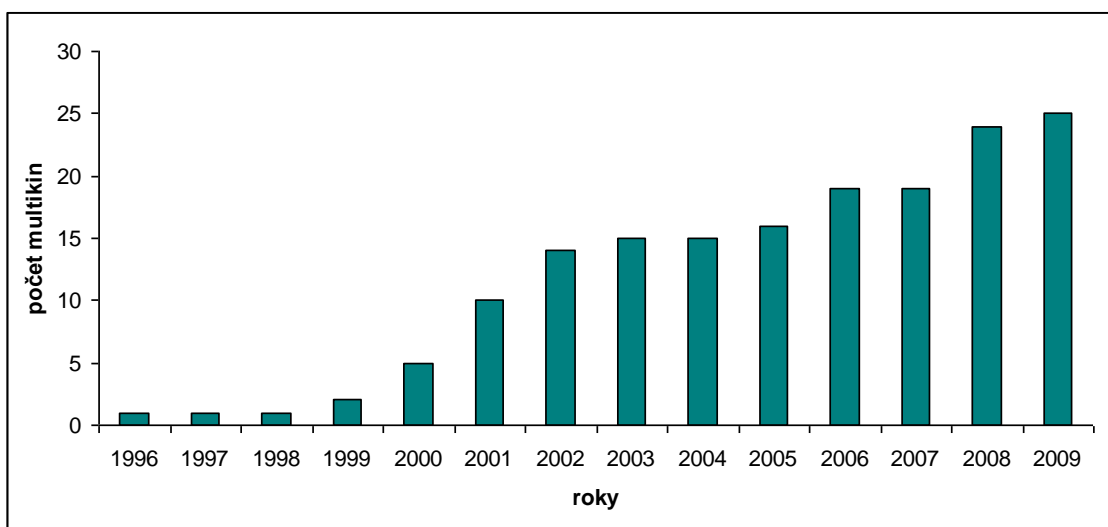
Obrázek 3: Občerstvení multikina v Plzni

Zdroj: www.cinematicity.cz

Filmy uváděné ve vícesálových kinech tvoří hlavně komerční filmové novinky, americké premiéry či úspěšné české filmy. Liší se i cena vstupenek. Multiplexy jsou v základu dražší než kina klasická. Ve většině českých multikin dospělá osoba za vstupenku zaplatí kolem 150 Kč. Nabídka občerstvení je uzpůsobena konzumnímu stylu života, divák zde může zakoupit popcorn, coca-colu a jiné produkty nadnárodních značek (viz Obrázek 3).

5.1.2 Vznik multikin, jejich rozmístění a počet v Česku

První multikino bylo otevřeno v dubnu roku 1996 v Praze na Hájích s názvem Multikino Galaxie. Tři roky bylo na území ČR jediné, teprve v roce 1999 bylo otevřeno multikino druhé. Největší rozmach síť multikin nastal v roce 2001, kdy se oproti roku 2000 jejich počet na našem území zdvojnásobil (Graf 5). Relativně rychlý vzestup nastal i mezi roky 2001 a 2002, k původním deseti multikinům přibýly čtyři nové. Poté se rychlá výstavba pozastavila, další skok přišel v roce 2006, kdy bylo v provozu již 19 multiplexů. V posledním sledovaném roce 2009 mohli obyvatelé ČR navštívit celkem 25 multikin ve třinácti městech.

Graf 5: Počet multikin v Česku v letech 1996-2009

Zdroj: UFD

Nyní se zaměříme na rozmístění multikin v České republice a jejich kapacitu. Vývoj výstavby multikin je znázorněn na mapě v Příloze 2. První multikino bylo otevřeno v Praze v roce 1996, v říjnu roku 1999 následovalo otevření multiplexu v nákupním centru Olympia v Brně s celkovým počtem 2248 sedadel. V následujícím roce byla otevřena další tři multikina v Praze. K Multikinu Galaxie se přidal Park Hostivař a Černý most, v centru hlavního města byl otevřen multiplex Slovanský dům.

Velká změna v počtu sítě multikin nastala v roce 2001. Přítomností multikin se od té doby mohla pochlubit další dvě krajská města – Ostrava a Hradec Králové. Praha se stala rájem multikin. V Ďáblicích vzniklo přestavěním bývalého kina Moskva Multikino Ládví a se svými 842 sedadly se stalo nejmenším na našem území. Druhým novým pražským kinem se stal Nový Smíchov otevřený v posledním patře obchodního centra na Andělu. Patří pod společnost Palace Cinemas, k dispozici má 12 sálů s 2726 sedadly a je multikinem s největší diváckou kapacitou v ČR. Multikino Galaxie bylo otevřeno téměř pět let, v roce 2001 proběhla změna provozovatele a kino od tohoto roku se vlastníkem stala firma Cinema City Czech.

Další rok stále houstla infrastruktura multikin, nejvýrazněji v Praze. V říjnu roku 2002 zahájilo provoz Multikino Letňany a v prosinci Metropole Zličín. Obě kina byla umístěna v nákupních centrech v okrajových částech metropole (Zpráva o české kinematografii 2002, 2003). V červenci otevřelo pokladny a sály kino Anděl city v těsné blízkosti Nového Smíchova. Počtem 2242 sedadel patří mezi největší, prvenství si drží v počtu sálů. Jako jediné multikino jich má k dispozici 14. Novým krajským městem

vybaveným vícesálovým kinem se staly České Budějovice, v březnu zde bylo v obchodním centru otevřeno osmisálové multikino Čtyři Dvory.

Strmý nástup multikin se v dalších dvou letech zpomalil. V roce 2003 vzniklo jen Multikino Flora na pražských Vinohradech, opět v rámci obchodního centra. Novinkou v něm je pak jeden z devíti sálů, který je uzpůsoben k promítání trojrozměrné technologie IMAX. Po roční přestávce rozšířil v prosinci 2005 zatím řídkou mimopražskou síť Cinestar otevřením nového multiplexu v Olomouci (Zpráva o české kinematografii 2005, 2006). Filmy může promítat zároveň v sedmi sálech, disponuje pouze 982 sedadly, což je ovšem pro malé krajské město počet dostačující. V roce 2006 skupinu měst s multiplexy obohatila města Plzeň a Pardubice. V Praze přibýlo již jedenácté a zatím poslední multikino Novodvorská. Všechna kina byla vystavěna v rámci obchodních center.

V dalších letech se již razantní rozmach kin v Praze zastavil a na řadě byla ostatní krajská města. Vznikla malá čtyřsálová multikina v Jihlavě a v Mladé Boleslavi, šestsálové kino ve Zlíně a osmisálové v Liberci. V Plzni se dokonce otevřelo multikino druhé. Zlomový byl rok 2008, kdy bylo zavřeno Multikino Novodvorská. Poloha v obchodním centru na sídlišti v Praze 4 se ukázala jako ne příliš strategická a malá návštěvnost donutila provozovatele kino uzavřít. Poslední dvě vícesálová kina se na mapě objevila v Pardubicích, nejnovější multiplex byl otevřen 1. dubna 2010 v Ústí nad Labem.

Při pohledu na mapu jasně vidíme stávající situaci v umístění multikin na území ČR. Lokalizace multikin je soustředěna pouze do krajských měst. Rozložení multikin je velmi nerovnoměrné, největší koncentrace je v Praze. Jejich počet se v metropoli během čtrnácti let vyšplhal na 10, jedno multikino ukončilo svůj provoz v prosinci 2008. Rozdíl v hustotě infrastruktury multiplexů je tedy oproti jiným městům markantní. Své dominantní postavení si v tomto ohledu bude Praha nejspíše držet i nadále. S více než 1,2 miliony obyvateli si velký počet multikin může dovolit, o návštěvníky zatím multikina až na výjimky nemají nouzi. Již v roce 2005 multiplexy v Praze zcela ovládly zdejší trh, jednosálová kina hrají jen okrajovou roli. (Zpráva o české kinematografii 2005,2006). V Brně, Plzni a Pardubicích si návštěvníci mohou vybrat ze dvou multikin. Zajímavá situace nastala v Pardubickém kraji. I přesto, že jde o třetí nejméně lidnatý region, snaží se zde uživit multikina dvě. Obě pardubická kina mají poměrně malou kapacitu diváků, není však jisté, mohou-li si dovolit společně fungovat v relativně málo lidnatém krajském městě. V každém z ostatních krajů funguje multikino pouze jedno.

Zvláštní postavení má Karlovarský kraj, na jehož území se nenachází multiplex žádný. Diváci proto musí dojíždět do sousedních regionů, nejbližší krajské město Plzeň může nabídnout vícesálová kina hned dvě.

5.1.3 Lokalizace multikin v rámci měst

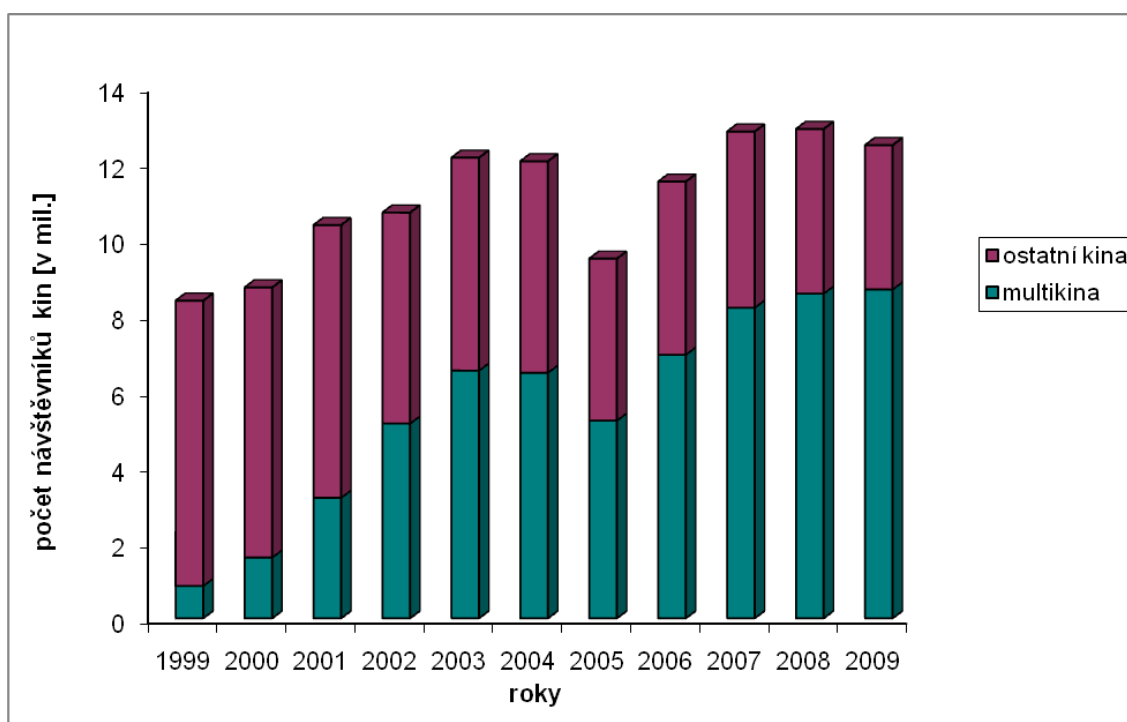
Multikina jsou specifická nejen svým zaměřením a interiérem, ale i polohou v rámci města. Většina multikin je součástí velkých obchodních center (OC), která se u nás začala objevovat na začátku devadesátých let. OC jsou majetkem velkých nadnárodních společností, které z větší části ovládají český trh. Sortiment výrobků a služeb OC je velmi pestrý, navíc se vše koncentruje do jedné budovy, a tak u zákazníků vítězí pohodlnost. Pokud je v OC multikino, lidé často spojí nákupy se zábavou, stačí vyjet jen pár pater po jezdících schodech.

Ze všech 25 multiplexů postavených v České republice je 22 součástí velkých či menších obchodních center. Bez propojení s OC jsou v provozu tři pražská kina- Multikino Ládví, Galaxie a Anděl City. Multikino Ládví vzniklo přestavbou bývalého kina Moskva, Multikino Galaxie bylo postaveno uprostřed velkého sídliště dříve než k nám přišla vlna OC a Anděl City je situován asi sto metrů od obchodního centra Nový Smíchov. Pokud se podíváme na umístění jednotlivých multikin v České republice (Příloha 2) můžeme vysledovat jisté podobnosti. Nákupní centra jsou stavěna často na periferiích velkých měst, tzv. na „zelené louce“. Výstavba je náročná z hlediska záboru plochy, rozsáhlé budovy center zabírají až desítky tisíc metrů čtverečních. Umístění OC na okrajích velkých měst má několik důvodů. V centrech měst nelze nalézt dostatečně velké území pro výstavbu rozsáhlých areálů a periferní poloha je výhodná i pro obyvatele bydlící v suburbii. Navíc obyvatelé menších obcí v kraji nemusí dojíždět do centra města a mohou se tak vyhnout silničnímu hustému provozu ochromujícího dopravu téměř každého velkého města. Odlišná situace je v Praze, deset pražských multikin je poměrně rovnoměrně rozprostřeno po celém území hlavního města. Větší koncentrace je v centru Prahy, ale i v okrajových částech města je síť multikin pokryta. Multikino v Letňanech je umístěno na severní periferii metropole, v západní části se nachází Multikino Zličín, na jihu mohou Pražané zajít na film do multiplexu v hostivařském obchodním centru či do kina Galaxie a směrem na západ od centra je k dispozici Multikino Černý most. V Brně si konkurují Velký Špalíček nacházející se v centru a Olympia mající strategickou polohu u dálnice D2 směřující na Bratislavu. Plzeňské Multikino Cinema City leží poblíž centrální části města, druhé

západočeské multikino Olympia se nachází v jižním cípu města v blízkosti dálnice D5. V Pardubicích vznikla obě multikina v severní části města, vzdálenost mezi nimi je pouhý jeden kilometr. Mezi odborníky panují různé názory na povolení stavby druhého multikina, někteří architekti ji považují za zbytečnou. Jestli je v této lokalitě dostatečná divácká poptávka se ukáže až v příštích letech při porovnání návštěvnosti. Na západním okraji města sídlí i českobudějovické kino Čtyři Dvory. Obdobně jsou situována moravská kina Olomouc City a Golden Apple. CineStar v Hradci Králové bylo postaveno taktéž mimo centrum ve čtvrti nesoucí název Moravské Předměstí. Liberecké multikino Nisa se nachází na jihu města poblíž silnice E 442. Multikina v Jihlavě, Ostravě, Mladé Boleslavi a Ústí nad Labem našly své místo v centrech krajských měst.

5.1.4 Návštěvnost multikin

Nástup multikin do Česka ovlivnil filmový trh v mnoha sférách. Zvýšila se celková návštěvnost, zároveň multikina začala „odsávat“ diváky klasických jednosálových kin a ta díky odlivu návštěvníků začala krachovat. Jak postupovala návštěvnost multiplexů od jejich počátků znázorňuje Graf 6.

Graf 6: Počet návštěvníků multikin a ostatních kin v Česku v letech 1999-2009

Zdroj: UFD

V roce 1999 existovala na našem území dvě multikina, v Praze a v Brně. Jejich podíl na celkovém počtu návštěvníků činil 10,17 %. Číslo je relativně malé, ovšem v ČR bylo registrováno asi 710 kin a z toho celá desetina diváků připadala na dvě vícesálová kina. S přibývajícími multiplexy se počet návštěvníků úměrně zvyšoval, a to na úkor jednosálových kin. Multikina uvedená do provozu v Praze dosáhla v roce 2000 většího počtu diváků než všechna ostatní kina dohromady. I v našem druhém nejlidnatějším městě se skokově pozvedla návštěvnost díky otevření Multikina Olympia. Jelikož se do kina sjíždí diváci z celé jižní Moravy, zvedla se návštěvnost o celých 92 % (Zpráva o české kinematografii 2000, 2001).

Vícesálová kina pak v roce 2002 ovládla nekompromisně první příčky v pořadí nejnavštěvovanějších kin (viz tabulka v Příloze 3). Na předních místech v žebříčku bylo umístěno Multikino Nový Smíchov, Olympia, Slovanský dům, CineStar v Ostravě a Park Hostivař. Návštěvnost jednosálových kin ještě stále převyšovala multikina. To se změnilo již o rok později, kdy do multikin přišlo o 3 % více návštěvníků než do kin jednosálových. Mnoho klasických kin otevřených v těsné blízkosti multikin svůj provoz muselo ukončit, ostatní kina musela nasadit novou strategii a zaměřit se na jiný okruh diváků, provozovatelé jednosálových kin pochopili, že beze změny dramaturgie a zaměření na jiné cílové skupiny nemají šanci přežít.

V roce 2003 se na první příčce v návštěvnosti stále držel Nový Smíchov, nově otevřené multikino Flora se velmi dobře uchytilo a jen po roce provozu se drželo se 737 tisíci diváky v těsném závěsu. Oproti loňskému roku si polepšil Cinestar České Budějovice a brněnský Velký Špalíček. Všechna ostatní multikina zasáhl pokles návštěvnosti, který v roce 2005 dosáhl nejvyššího bodu. Diváky ztratila jak jednosálová kina (pokles o 25 %), tak multikina (pokles o 19 %). Tabulka v Příloze 3 ukazuje, že ztráta diváků zasáhla většinu multikin. Anděl City se stalo jediným vícesálovým kinem, do kterého přišlo na film více lidí než minulý rok.

V roce 2006-2008 se diváci opět do kin vrátili, návštěvnost dosáhla vrcholu a kina navštívilo nejvíce diváků za posledních deset let. Většinový podíl multikin na návštěvnosti se neustále zvětšuje, dominantní postavení si pravděpodobně bude udržovat i v letech dalších. Malá jednosálová kina se mohou bránit nabídkou nezávislých filmů, a tím se pokoušet odolávat tlaku velkých společností.

5.2 Artová kina

5.2.1 Zaměření artových kin

Artová kina se snaží oslovit náročnějšího diváka. V artkinech se promítají nekomerční filmy, filmové klasiky, umělecky náročnější filmy, dokumenty, filmy nezávislých kinematografií, oceněné filmy z uznávaných filmových festivalů a konají se zde netradiční akce. Většina těchto kin vznikla postupně z jednosálových klasických kin a přeměnou dramaturgie reagovala na tlak sílícího vlivu multikin na filmovém trhu.

Klasická kina po nástupu multikin začala mít velký problém s návštěvností, pak byla nucena ukončit svůj provoz, nebo se přeorientovat na alternativní program a zaměřit se na jinou cílovou skupinu než multikina (Danielis 2007). Multiplexy spolu s distributory navíc okolním kinům způsobují problémy zadržováním premiérových titulů. Novinky mají na programu i několik měsíců pouze multikina, teprve pak distributoři uvolní filmy pro ostatní kina, o filmy už ale není velký zájem. Kina proto vyhledávají takové filmy, které se v dramaturgii multikin neobjeví. Diváky si artová kina snaží přitáhnout i filmovými festivaly, které jsou velmi úspěšné a oblíbené. V roce 2002 podíl festivalů na návštěvnosti kin dosahoval téměř 5 % (Zpráva o české kinematografii 2002, 2003).

V artkinech se nedočkáte občerstvení popcornového typu, ale většinou zde naleznete malý bar s příjemnou atmosférou (Obrázek 4). Technické parametry artkin se postupem času vyrovnávají multikinům, řada z nich prošla rozsáhlými rekonstrukcemi. Příkladem může být pražské kino Světozor, kde na přelomu roku 2007/2008 proběhla komplexní modernizace sálů a celkového interiéru (Obrázek 5).

Obrázek 4: Interiér kina Bio Oko

Zdroj: Přejato z www.biooko.net

Obrázek 5: Velký sál kina Světozor

Zdroj: Převzato z www.kinosvetozor.cz

5.2.2 Vznik artových kin, jejich rozmístění a počet v Česku

Artová kina na našem území existovala již před příchodem multikin. Mnohá se vyprofilovala až po odčerpání diváků, ke kterému došlo s přílivem multiplexů. Soukromí majitelé pochopili, že boj s multikiny se vyhrát nedá, a započali s novou strategií. Zvolili cestu naprosté přeměny typu promítaných filmů a zaměřili se na atmosféru spojenou s návštěvou kina. Zatímco vícesály nabízí globální zábavní průmysl spojený s nákupními centry, artová kina vytváří osobní nezávislé prostředí.

V roce 2000 UFD označuje za artová kina pouze pražské kino Aero a brněnské kino Art. Tato dvě kina uváděla denně umělecky hodnotné filmy. Další stovka kin měla v programu zařazeny minimálně jednou týdně artové filmy z Projektu 100, na vyprofilování se jako „artové kino“ to ale nestačilo. V roce 2004 se již za artkina dala považovat pětice pražských kin Světozor, Aero, Evald, Mat, Ponrepo, brněnský Art, českobudějovická Kotva a kino Centrál v Hradci Králové. Neexistuje přesná statistika artových kin, výčet proto není úplný. Vedle krajských kin promítajících v nekomerčním duchu byla rozeseta po celém území síť menších klubových zařízení, která se nedají označit přímo za „artkina“, svým programem jim ale jsou velmi blízká. S artovými kiny je úzce spojena i činnost tzv. filmových klubů. Mnoho z nich působí při artových kinech. Nejaktivnější filmový klub fungoval v roce 2005 při kině Aero (Zpráva o české kinematografii 2005, 2006). Náporu multikin čelí artová kina vzájemnou spoluprací. V Praze vznikl unikátní projekt nazvaný OSA 9 sdružující čtyři pražská kina - Aero, Světozor, MAT a Evald. Kina využila svých společných vlastností, aby posílila nekomerční artový film domácí i světové produkce. „Kina spolu pak pojí nejen tradice, ale i srdce a společná trasa tramvaje číslo 9.“ (www.osa9.cz). Mezi pražská artová kina můžeme zařadit i Ponrepo, Atlas či Bio Oko. Jediné brněnské kino

Art se v posledních letech potýká s problémy ohledně provozu. Brněnské kulturní centrum (BKC), které má budovu kina od města ve správě, vypovědělo v květnu 2009 smlouvu sdružení nazývajícím se Studio 19. Společnost Studia 19 spolu s uskupením Dot Café vytvářela kulturní zázemí kina Art. Pomáhala dále vydávat bulletin kina, z její iniciativy byl zrekonstruován malý sál, foyer a kino samotné se staly oblíbeným centrem filmové kultury. Od té doby, co BKC ukončilo působení Studia 19 a Dot Café, má divák nemající v oblibě mainstreamová multikina smůlu. Kino Art nyní přežívá bez propracovanější koncepce. Hradecké kino Centrál zaměřilo pozornost na mladé publikum. V roce 2008 získalo Cenu za nejlepší aktivity pro mladé evropské publikum. V jižních Čechách zastupuje artová kina českobudějovická Kotva. Vedle filmových novinek dává prostor i klubové činnosti a filmům z nekomerční distribuce. Tím seznam ryze artových kin končí, jejich budoucí provoz je hlavně v rukou diváků a nadšených provozovatelů.

Počet artových kin je oproti multikinům zanedbatelný. Přesný početní stav artkin není monitorován, jde celkem asi o desítku kin. Stejně jako multikina je najdeme v krajských městech, ovšem jen některých. Provoz artkin je ekonomicky náročnější, z pohledu podnikání riskantní a jejich finanční návratnost velmi malá. Existence těchto kin by nebyla možná bez veřejných a soukromých dotací. Provozovatelům se naštěstí zatím daří najít dostatek finanční podpory, musí ale vynaložit spousty sil, aby svá kina udrželi bez peněžních ztrát. Konkurence ze strany multikin se mnohdy zdá být nepřekonatelná, artová kina se však boje zatím nevzdávají. Určitě je důležité, aby si divák mohl vybrat mezi neonovým komerčním prostředím multikina a téměř rodinným prostředím kina artového.

5.2.3 Lokalizace artových kin v rámci měst

I u artových kin můžeme najít společné znaky v lokalizaci. Při srovnání lokací zjistíme, že se téměř všechna nalézají v centru města nebo jeho okolí. V centru se koncentruje kulturní život města a snadná dopravní dostupnost dopomáhá k vyšší návštěvnosti kin. Na periferiích měst totiž pro artová kina není dostatek potenciálních diváků. Výjimku tvoří Bio Oko sídlící stranou od centra v pražské čtvrti Letná. Bio Oko se snaží obohatit lokální kulturní život holešovické čtvrti, bývá označováno jako „kino pro Prahu 7“. I kino Aero se nenalézá v samém srdci Prahy, nýbrž na Žižkově. Pestrý program žižkovského kina láká stále dostatečně velké publikum a kino Aero si mnozí

diváci oblíbili a rádi se do kina vrací. Ostatní artkina se snaží těžit z výhodné polohy a netradičního programu.

Nejlépe se artovým kinům daří v Praze, protože zde funguje dostatečně velký kulturní trh. Nejúspěšnějšími se stal dvousálový Světozor a žižkovské Aero propojené distribuční společností Aerofilms.

6 ZÁVĚR

Prvotním cílem bakalářské práce bylo popsat průběh transformačních procesů v kinematografickém průmyslu, především v oblasti týkající se kin. Bylo zjištěno, že proces odstátnění kinematografie trval několik let a byl proveden několika způsoby. Část objektů se vrátila tzv. restitucí původním majitelům, nebo jejich potomkům. Restituenti se svým majetkem mohli nadále nakládat podle vlastních představ a uvážení. Dále se privatizací řešil prodej budov ve kterých kina sídlila. Zbytek kin přešel pod správu místních obcí. Spolu s novými zákony vznikla možnost zakládat občanská sdružení, lidé se tak mohli v rámci nevládní neziskové organizace oficiálně sdružovat a hájit společné zájmy. Činnost občanských sdružení aktivních v oblasti filmu dodnes úspěšně pomáhá některým kinům.

Stěžejní úkol bakalářské práce patřil zhodnocení vývoje počtu a rozmístění kin na našem území v letech 1989-2009. Mapa infrastruktury kin se během sledovaného období radikálně proměnila. Vyplnil se předpoklad, že došlo k velké redukci v počtu kin. Z původního počtu přesahujícího dva tisíce jich na našem území zbylo v roce 2009 jen kolem pěti set. Takto výrazný pokles mělo na svědomí mnoho faktorů. Bylo jen otázkou času, kdy se hustá síť kin dochovaná z období socialismu rozpadne. S nástupem volného obchodu, přišla i konkurence a kina o své místo na trhu musela začít bojovat. Zvyšující se vstupné, klesající zájem diváků a rostoucí náklady na provoz některá kina finančně neunesla a musela být uzavřena. Druhá vlna uzavírání kin přišla s nástupem multikin na český trh. Nadnárodní společnosti začaly v Česku s výstavbou multiplexů v devadesátých letech. Návštěvníci okouzleni dosud nevídanou novinkou, zanevřeli na klasická jednosálová kina provozovaná soukromníky. Multikina ovládla filmovou sféru a zbylá kina byla nucena hledat nové strategie proti útlaku tohoto fenoménu.

Rozmístění kin na území Česka by se dalo označit za nerovnoměrné. Z největší nabídky může divák vybírat ve Středočeském kraji, nejméně kin je registrováno na Karlovarsku. Koncentrace kin je rozdílná i z hlediska jednotlivých druhů. Atmosféru projekce pod širým nebem si divák může vychutnat hlavně ve Středočeském a Jihomoravském kraji. Velkoměstské prostředí pro letní kina není příliš vhodné, nejčastěji na ně narazíme v rekreačních oblastech.

S vývojem početního stavu úzce souvisí i vývoj návštěvnosti kin, který měl podobně klesající tendenci. V roce 1989 do českých kin na film zašlo až 50 milionu diváků, v roce 2009 návštěvnost těsně přesáhla desetimilionovou hranici. Návštěvnost

ovlivnilo průměrné vstupné, které se vyšplhalo ze 7 Kčs na více než desetinásobek. Zde je nutné dodat, že s narůstajícím vstupným se zvedaly i průměrné platy. I změna ve způsobu trávení volného času se po revoluci odrazila v návštěvnosti českých kin. Lidé si našli nové záliby a náplň mimopracovní doby. Úbytek diváků mělo na svědomí i rozšíření formátu VHS, později DVD, pirátských kopií a ilegálního sdílení a stahování filmů přes internet. V posledních letech se diváci do kin opět vrací.

Poslední stránky bakalářské práce jsou věnovány multikinům a kinům artovým. Multiplexy nabízí luxusní interiéry, filmové novinky, občerstvení typu "popcorn-cola", promítání současně ve více sálech, velmi kvalitní obraz a zvuk. V artových kinech hledají pak útočiště diváci, kteří příliš neholdují komerčnímu stylu života a mají zálibu v alternativních či nezávislých filmech. Multikina se nachází pouze v krajských městech, koncentrace je nejvýraznější v Praze. V roce 2009 bylo v Česku otevřeno 25 multikin, z toho 10 sídlilo v hlavním městě. V Brně, Pardubicích a Plzni si vždy konkurují multikina dvě. Jediným krajským městem, na jehož území se nenalézá ani jedno multikino, jsou Karlovy Vary. Multiplexy jsou nejčastěji propojeny s nákupně-zábavnými centry postavenými na periferiích velkých měst.

Vícesálová kina za necelých patnáct let přítomnosti v Česku ovládla filmový trh. Klasická jednosálová kina v krajských městech postupně zanikla, nyní se drží jen původní hrstka. Většina zbylých kin se přeorientovala na artová, se stejnou dramaturgií neměla proti multikinům šanci. Nejúspěšnější artkina najdeme v Praze, podařilo se jim najít své publikum, které se do svých oblíbených kin stále vrací.

I přes neustále narůstající počet multikin bylo na našem území v roce 2009 registrováno celkově asi 500 kin. V řadě malých obcí jsou kina provozována jen díky příspěvkům soukromníků, veřejným dotacím a podpory ze strany místních orgánů. Oproti ostatním evropským státům stále disponujeme hustou sítí kin, s fungujícími kiny se lze setkat i na vesnicích, což v evropském měřítku můžeme označit za opravdovou raritu.

Jak se bude vyvíjet a proměňovat mapa infrastruktury kin v budoucích letech je pro nás zatím velkou neznámou. Je pravděpodobné, že bude neustále narůstat počet nových multikin, dokud nebude trh přesycen. Vydrží ovšem takový nápor jednosálová klasická kina? Dovedou si svou atmosférou a originalitou přitáhnout dostatečný počet návštěvníků, aby nebyl jejich provoz ztrátový? Tyto otázky zodpoví až čas. Lze jen doufat, že si kino jako kulturní prostor udrží svůj statut coby místo setkávání, poznání a duševního obohacení.

7 LITERATURA

- ČADA, K., HANZLÍK, J. (2007): Technické vymoženosti, americké trháky a nezbytný popcorn. *Illuminate*, 19, č.1, s. 105-123.
- ČERMÁK, L. (2008): Od monopolu k oligopolu: česká filmová distribuce v letech 1989-1993. Magisterská práce. Ústav filmu a audiovizuální kultury FF MU, Brno, 85 s.
- ČERVENÁ, V. a kol. (2006): Slovník spisovné češtiny pro školy a veřejnost. Academia, Praha, 647 s.
- DANIELIS, A. (2007): Česká filmová distribuce po roce 1989. *Illuminate*, 19, č.1, s. 53-104.
- FIALA, R. (2006): Česká kinematografie v období let 1989-2005. Koncepce účinnější podpory umění 2007-2013, Ministerstvo kultury
- HAMPL, M. a kol. (1996): Geografická organizace společnosti a transformační procesy v České republice. Univerzita Karlova, Praha, 395 s.
- HEŘMANOVÁ, E., CHROMÝ, P. a kol. (2009): Kulturní regiony a geografie kultury. ASPI, Praha, 348 s.
- HEŘMANOVÁ, E., PATOČKA, J. (2008): Lokální a regionální kultura v České republice. ASPI, Praha, 200 s.
- KABELE, J. (2005): Z kapitalismu do socialismu a zpět. Univerzita Karlova, Praha, 575 s.
- KLIMEŠ, L. (1981): Slovník cizích slov. Státní pedagogické nakladatelství, Praha, 790 s.
- KUČEROVÁ, L. (2008): Různé podoby místní kultury. *Místní kultura*, s. 15, [<http://www.mistnikultura.cz/postrehy-z-mistni-kultury> - k 10.6.2010]
- LINHART, J. (2002): Slovník cizích slov pro nové století. Dialog, Litvínov, 412 s.
- MOCKOVČIAKOVÁ, A. (2008): Analýza vývoje decentralizace rozhodování o kultuře v ČR po roce 1993. NIPOS
- RAITORALOVÁ, O. (2007): Analýza návštěvnosti českých kin, vývoj a prognóza. Magisterská práce. Filmová a televizní fakulta AMU, Praha, 79 s.
- SPÁČILOVÁ, M (1993): Praha se chce postarat o svá kina. *MF Dnes*, č. 117 (22.5.1993), s. 11
- VLČEK, J. a kol. (2003): *Ekonomie a ekonomika*. Aspi, Praha, 512 s.

PRAMENY A STATISTICKÉ ZDROJE

- Koncepce účinnější podpory umění na léta 2007- 2013 (2006), Ministerstvo kultury České republiky, Praha, 82 s.
- Sborník statí o kultuře v České republice po roce 1989 (1999), Ministerstvo kultury České republiky, Praha, 214 s.
- Sborník statí o kultuře v České republice v letech 1998-2003 (2004), Ministerstvo kultury České republiky, Praha, 276 s.
- Unie filmových distributorů (UFD), Interní databáze o počtu kin a multikin v ČR
- Zpráva o české kinematografii 2000, Ministerstvo kultury ČR, Praha, 2001, 50 s.
- Zpráva o české kinematografii 2002, Ministerstvo kultury ČR, Praha, 2003, 59 s.
- Zpráva o české kinematografii 2003 Ministerstvo kultury ČR, Praha, 2004, 62 s.
- Zpráva o české kinematografii 2004 Ministerstvo kultury ČR, Praha, 2005, 62 s.
- Zpráva o české kinematografii 2005 Ministerstvo kultury ČR, Praha, 2006, 78 s.
- Zpráva o české kinematografii 2006 Ministerstvo kultury ČR, Praha, 2007, 74 s.
- Zpráva o české kinematografii 2007 Ministerstvo kultury ČR, Praha, 2008, 20 s.
- Vládní nařízení č. 4/1957 Sb.
- Zákon č. 425/1990 Sb.

elektronické zdroje:

- Český statistický úřad . Filmová produkce v ČR v roce 2009
[http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/filmova_produkce_v_cr_v_roce_2009
- k 2. 3. 2010]
- IMAX Praha. Efekty 3D [<http://www.imaxpraha.cz/CoJeImaxEfekty3D.asp>
- k 5. 7. 2010]
- Kinematograf bratří Čadíků: <http://www.kinematograf.cz/>
- Kinobus: <http://www.kinobus.cz/>
- Místní kultura: <http://www.mistnikultura.cz/>
- Národní informační a poradenské středisko pro kulturu (NIPOS):
<http://www.nipos-mk.cz/>
- Oficiální stránky kina Art: <http://www.kinoartbrno.cz>
- Oficiální stránky kina BIOKO [<http://www.biooko.net/fotogalerie> - k 10. 7. 2010]
- Oficiální stránky kina Centrál: <http://www.kinocentral.cz>
- Oficiální stránky kina Svět: <http://www.kinosvet.cz/>
- Oficiální stránky kina Světozor [<http://www.kinosvetozor.cz/fotogalerie/> - k 10. 7. 2010]

- Oficiální stránky sítě kin Cinema City [<http://www.cinematicity.cz/info> - k 11. 7. 2010]
- Oficiální stránky sítě kin Palace Cinemas [<http://www.palacecinemas.cz/aboutus> - k 10. 7. 2010]
- Projekt OSA 9: <http://osa9.cz>
- Unie filmových distributorů, Základní informace o filmovém trhu 1989-2009 [http://www.ufd.cz/wpimages/basic_2009.gif – k 2. 6. 2010]

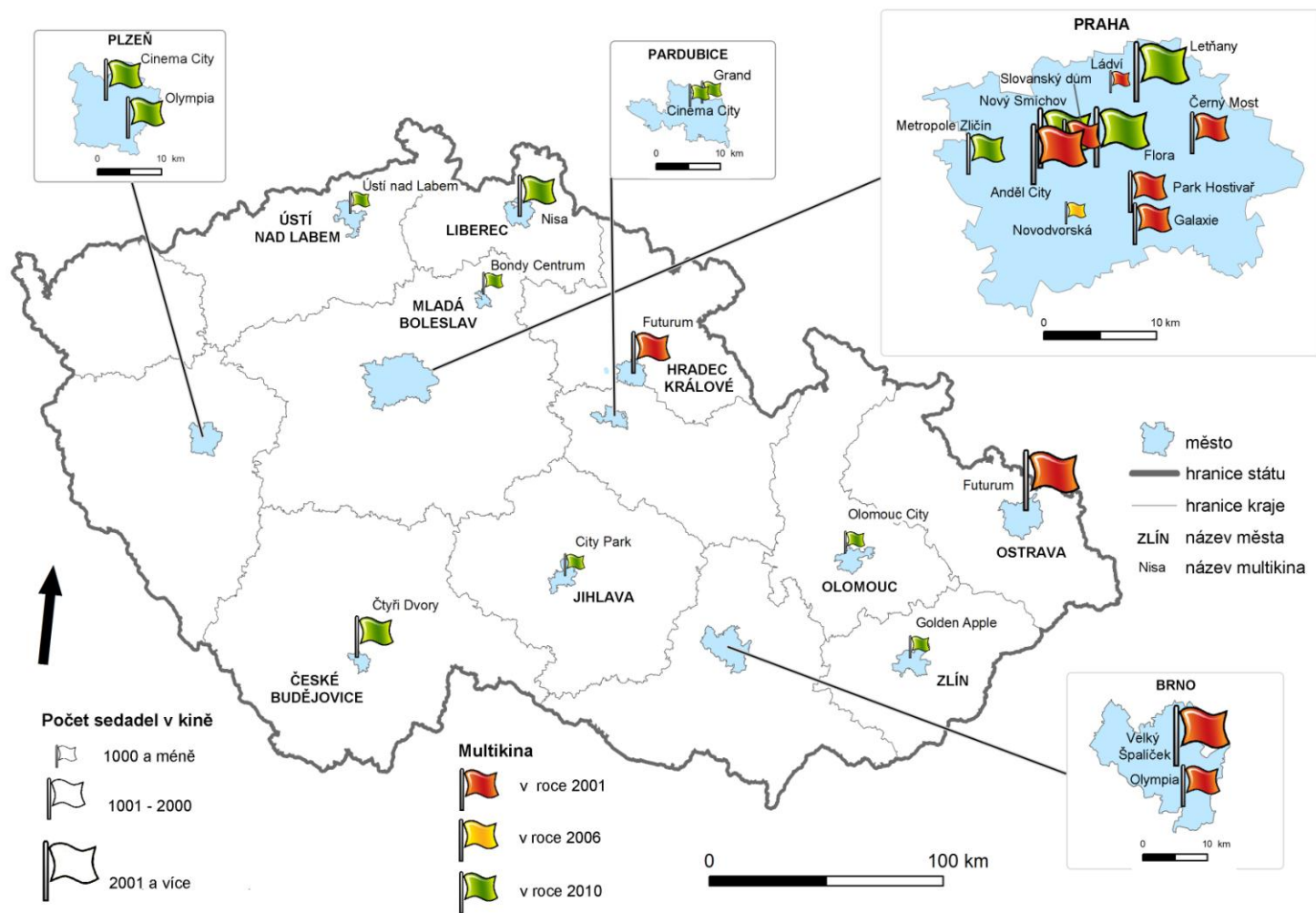
8 PŘÍLOHY

NÁZEV KRAJE	ROK	POČET KIN (PODLE DRUHU)					NÁZEV KRAJE	ROK	POČET KIN (PODLE DRUHU)				
		stálá	letní	multikina	kinokavárny	celkem			stálá	letní	multikina	kinokavárny	celkem
Hl. m.Praha	2005	19	1	10	1	31	Královéhradecký	2005	27	5	1	3	36
	2006	19	1	11	2	33		2006	27	5	1	3	36
	2008	19	1	11	4	35		2008	28	5	1	1	35
	2009	20	2	10	2	34		2009	29	6	1	2	38
Středočeský	2005	46	22	0	5	73	Pardubický	2005	36	2	0	2	40
	2006	46	21	0	5	72		2006	34	2	1	2	39
	2008	42	18	1	7	68		2008	28	4	1	2	35
	2009	42	20	1	7	70		2009	27	3	2	4	36
Jihočeský	2005	42	9	1	1	53	Vysočina	2005	34	3	0	4	41
	2006	43	9	1	2	55		2006	34	2	0	5	41
	2008	42	9	1	2	54		2008	30	3	1	4	38
	2009	42	9	1	2	54		2009	28	1	1	4	34
Plzeňský	2005	26	11	0	1	38	Jihomoravský	2005	48	13	2	5	68
	2006	33	11	1	2	47		2006	49	15	2	3	69
	2008	24	12	2	2	40		2008	42	14	2	2	60
	2009	24	12	2	2	40		2009	43	13	2	5	63
Karlovarský	2005	22	1	0	1	24	Olomoucký	2005	35	6	1	3	45
	2006	24	1	0	1	26		2006	37	6	1	3	47
	2008	18	1	0	4	23		2008	33	6	1	3	43
	2009	18	1	0	4	23		2009	33	6	1	5	45
Ústecký	2005	45	9	0	0	54	Zlínský	2005	31	8	0	1	40
	2006	45	8	0	2	55		2006	31	8	0	1	40
	2008	41	8	0	3	52		2008	29	7	1	3	40
	2009	42	8	0	4	54		2009	31	9	1	1	42
Liberecký	2005	25	4	0	0	29	Moravskoslezský	2005	49	7	1	2	59
	2006	24	4	0	3	31		2006	51	7	1	3	62
	2008	25	4	1	1	31		2008	43	7	1	5	56
	2009	22	4	1	2	29		2009	43	7	1	4	55

Příloha 1:

**Počet jednotlivých druhů
kin v krajích ČR v roce
2005, 2006, 2008 a 2009**

Zdroj:UFD

Příloha 2: Počet multikin v Česku v letech 1996-2010

Zdroj: Multikina v ČR 2010, UFD

rok	2000		2002		2003		2004		2005	
umístění	název kina	počet diváků (v tis.)	název kina	počet diváků (v tis.)	název kina	počet diváků (v tis.)	název kina	počet diváků (v tis.)	název kina	počet diváků (v tis.)
1	Olympia	762	Nový Smíchov	802	Nový Smíchov	889	Flora IMAX	822	Flora IMAX	690
2	Galaxie	589	Olympia	637	Flora IMAX	737	Nový Smíchov	788	Nový Smíchov	684
3	Světozor	174	Slovanský dům	567	Olympia	659	Olympia	597	Anděl City	516
4	Lucerna	150	CineStar Ostrava	512	CineStar Ostrava	568	CineStar Ostrava	570	Olympia	514
5	Vesmír	126	Park Hostivař	461	Velký Špalíček	523	Velký Špalíček	530	Velký Špalíček	457
6	Park Hostivař	126	Černý Most	412	Slovanský dům	504	CineStar Hradec Králové	510	CineStar Ostrava	419
7	Blaník	121	CineStar Hradec Králové	399	CineStar Hradec Králové	473	Anděl City	486	CineStar Hradec Králové	384
8	Velké	86	Velký Špalíček	364	Anděl City	462	Slovanský dům	441	Slovanský dům	381
9	Elektra	85	Galaxie	289	Park Hostivař	409	Metropole Zličín	361	Černý most	282
10	Hvězda	85	CineStar České Budějovice	227	CineStar České Budějovice	383	Černý Most	360	Metropole Zličín	270

Příloha 3: Pořadí nejnavštěvovanějších kin v Česku v letech 2000, 2002, 2004 a 2005

Zdroj: Zpráva o české kinematografii 2000, 2002, 2003, 2004 a 2005